

Regiunea
Hunedoara-Deva

Proletari din toate țările, uniți-vă!

Veac nou

ORGAN AL CONSILIULUI GENERAL A. R. L. U. S.

Apropiata vizită a unei delegații de partid și guvernamentale sovietice în R. P. Română

La invitația Comitetului Central al Partidului Muncitoresc Român, a Consiliului de Stat și a Consiliului de Miniștri al Republicii Populare Române, o delegație de partid și guvernamentală a Uniunii Republicilor Sovietice Socialiste, în frunte cu tovarășul N. S. Hrușciov, prim-secretar al Comitetului Central al Partidului Comunist al Uniunii Sovietice, președintele Consiliului de Miniștri al U.R.S.S., va face o vizită de prietenie în Republica Populară Română în a doua jumătate a lunii iunie 1962.

21 (897)

ANUL XVIII
25 mai 1962
12 PAGINI, 1 LEU

— Încă două minute, vă rog l.

memento

presa occidentală despre teatrul sovietic

Răspunzând unei dorințe firești a cititorilor, presa teatrală occidentală a început să se ocupe de teatrul sovietic acordând un spațiu considerabil în paginile sale problemelor și aspectelor sale esențiale.

Revista franceză, „Paris-Théâtre“ de pildă, publică în numărul 179 un amplu articol al regizorului sovietic Boris Lvov-Anohin, intitulat „Teatrul sovietic. Regizorul, autorul și actorul“, consacrat expunerii citorva din principiile fundamentale ale artei teatrale sovietice. Pornind de la tradițiile realiste ale teatrului rus, autorul articolului definește caracterul educativ al teatrului sovietic, baza sa ideologică-artistică reprezentată de textul dramatic, precum și rolul regizorului și al actorului în interpretarea scenică a textului. În scurtul comentariu publicat la sfârșitul articolului sub semnătura lui Claude Damiens, acesta își exprimă bucuria de a constata, cit de asemănătoare sunt principiile expuse de regizorul sovietic cu acelea ale multor oameni de teatru din lumea întreagă.

Bineînțeles, comentatorul francez nu uită să amintească și existența unor păreri cu totul diferite de acelea exprimate de regizorul sovietic, luându-și astfel măsurile de precauție împotriva unei eventuale acuzații de lipsă de „obiectivitate“. Concluzia comentariului rămâne, însă, extrem de pozitivă, Claude Damiens citind în încheiere, drept principiu fundamental al artei teatrale, „sincera prietenie creatoare“ între cei patru factori ai reprezentăției teatrale — autorul, regizorul, actorul și publicul — principiu pe care, după cum spune el, „l-a definit foarte bine teoreticianul sovietic“.

Revista italiană „Sipario“, care în urmă cu câteva luni a închinat un număr special teatrului sovietic, își face în ultima vreme o datorie din popularizarea succesei dramaturgiei din U.R.S.S. Afirmă din paginile ei ca televiziunea italiană a transmis un spectacol cu piesa scriitorului sovietic Viktor Rozov „În căutarea bucuriei“, bine cunoscută și publicului nostru, precum și că editura „Editori Riuniti“ a publicat un volum intitulat „Teatro sovietico d'oggi“ (Teatrul sovietic de azi), în care sînt cuprinse piesele: „Poveste din Irkutsk“ de Arbuzov, „Prietenul meu, Kolka“ de Hmelik, „Fetișcana de la fabrică“ de Volodin și altele, „În căutarea bucuriei“ de Rozov.

Este limpede interesul crescînd pentru cunoașterea, și pe planul artistic, a oamenilor și a vieții din țara în care se construiește comunismul.

margareta bărbuță

leonov despre artă și evoluția socială

Leonid Leonov n-are, firește, nevoie de nici o recomandare. Opera lui vorbește destul de clovent despre talentul, puterea de evocare, gândirea profundă și originată. Nu-l cunoaștem, însă, și sub ipostaza de teoretician al artei. Ziarista Irina Patrikeieva a avut buna idee de a înmănușia și a da o anumită unitate reflecțiilor, observațiilor, părerilor risipite cu multă larghețe de Leonid Leonov în cursul ședințelor comitetului de redacție al revistei „Teatralnaia jizn“, opiniilor avansate de el în cursul unor dispute din birourile redacției sau după conferințe în care se înfruntaseră concepții contradictorii despre problemele artei.

Iată, de pildă, opinia lui Leonov despre valorile imuabile ale artei într-o lume aflată în veșnică schimbare.

„Nu încapă îndoială — afirmă Leonid Leonov — că trăim într-o epocă

de mari transformări, nu numai sociale. Totul se schimbă în jurul nostru: tehnica, concepțiile științifice, ideea pe care ne-o facem despre Cosmos, mijloacele de locomoție, vitezele, densitatea populației. Omenirea începe să se simtă la strimtoare pe Pământ, așa cum gîndirea se simte încorsetată în limitele înăuntrul cărora trebuie să se mai miște acum...“

Ce se va întîmpla, însă, cu categoriile artei? Vor suferi și ele schimbări structurale?

Leonid Leonov e categoric în a afirma contrariul. Și-și întemeiază raționamentul pe împrejurarea că principiul elementar al artei va continua să rămînă sufletul omului, după cum nici natura planetei noastre nu se va schimba în liniile ei esențiale. Omul va fi, nu încapă îndoială, stăpînușii naturii, dar într-un anumit sens poziția lui nu se va schimba totuși. Îndrăgostiții vor continua să suspine sub clarul de lună, ca și odinioară, înecîndu-și în riuri dragostele neimpărtășite.

Pe scurt, Leonov susține că istoria nu desființează decît formele sociale caduce care împiedică dezvoltarea umanității și ridică piedici în calea libertății ei de mișcare.

„În ce mă privește — declară el — eu nu aștept din partea viitorului inovații senzaționale în artă, salutate de fanfare și de aclamațiile multimii. După părerea mea, noul se strecoară pe nesimțite. Ceea ce izbutim să vedem este cheia care deschide poarta către acest nou. Cît despre elementele noului, ele ascultă de legea acumulării, de trecerea de la cantitate la calitate, căci noul este o calitate. Trece timpul și deodată ne dăm seama că noul există... Mai mult, ne dăm seama că există și operele care exprimă fidel stările sufletului și cugetului...“

d. h.

rachete mici, elanuri mari

Atențion!

Pista de lansare s-a golit. La punctul de comandă se aude din nou un glas poruncitor — subțirel și gîuit de emoție.

Start!

Și într-un mic haos de pocnete, șuierături și flăcări, racheta rămîne o clipă suspendată în aer, apoi țîșnește către țările văzduhului.

O, nu se avîntă prea departe! La două-trei sute de metri, apoi își mai continuă pușin drumul în virtutea inerției, după care deschiderea unei parașute indică coborîrea. Rachetele

nu sînt prea mari. Masoara între 50—50 de centimetri, iar motoarele care le pun în mișcare nu cîntăresc mai mult de 25 de grame. Dar cîtă forță e în ochii celor ce urmăresc zborul și spre ce înălțimi insondabile se avîntă gîndurile și visurile lor — ale copiilor sovietici care au început să îmbrățișeze cu pasiune noul sport: racheto-modelismul.

Pe întinsurile Uniunii Sovietice au pornit să ia naștere puzderie de cercuri de tineri tehnicieni, cluburi de tineri cosmonauți. După cum anunță un număr recent din „Ogoniok“, a și avut loc prima întrecere între tinerii cosmonauți din regiunea Moscova — cu 170 de tineri concurenți. Dar ceea ce ni se pare îndeosebi relevant e elanul de masă al celor mai tineri reprezentanți ai societății sovietice către tot ce e nou în știință și tehnică, către tot ce poate fîgădui omului dezvoltarea aptitudinilor lui și cucerirea de noi spații de cunoaștere.

a. b.

copie? nu, original!

Numeroși turiști francezi care vizitează Uniunea Sovietică sînt surprinși atunci cînd vîd la muzeul „Ermitaj“ din Leningrad, o lucrare pe care o cunosc foarte bine de la Paris: este vorba de statuia lui Voltaire, operă a celebrului sculptor Houdon. „E o copie după cea care se află la Comedia Franceză, nu-i așa?“, întrebă parizienii.

Ei bine, nu, nu e o copie. Statuia lui Voltaire de la Ermitaj e și ea originală, ba chiar am putea spune că e și mai... originală decît cea expusă la Comedia Franceză. Iată cum stau lucrurile:

Se știe că împărăteasa Ecaterina a II-a s-a considerat prietena lui Voltaire. Corespondența dintre ei a durat ani de zile. Marele gînditor progresist s-a lăsat înșelat de falsa amabilitate a țarinei, ale cărei scrisori conțineau cele mai sfruntate minciuni cu privire la orînduirea care domnea pe atunci în Rusia. Pentru a nu cita decît un singur exemplu, menționăm că Ecaterina îl informa pe Voltaire că țărani ruși nici nu se uită la găini, hrînindu-se numai cu curcani! Pușkin avea dreptate cînd spunea: „Filozoful de la Ferney poate fi scuzat că a cîntat virțurile acestui Tartuffe în fustă și încoronat, căci nu cunoștea și nu avea cum să cunoască adevărul“.

Fapt e că Ecaterinei a II-a îi convenea rolul de despot luminat. După moartea lui Voltaire, ea i-a cumpărat biblioteca (7.000 de volume și 37 de lucrări manuscrise) și i-a comandat sculptorului francez Houdon o statuie în mărime naturală a „prietenului“ ei. Houdon a executat comanda în două exemplare: cel pe care l-a considerat mai reușit l-a trimis Ecaterinei, iar pe celălalt l-a dăruit familiei lui Voltaire, care, la rîndul ei, l-a transmis Comediei Franceze. Iată de ce spuneam că Leningradul dispune de o statuie mai „originală“ decît Parisul.

După Revoluția franceză din 1789, curtea imperială de la Petersburg a renunțat la orice pretenții de simpatie față de Voltaire. Traducerile în limba rusă ale lucrărilor lui au fost confiscate și distruse, biblioteca și manuscrisele sale au fost puse sub interdicție, iar statuia lui a fost transferată într-un depozit la care nimeni nu avea acces. Dar țarul Nicolaie I nu s-a mulțumit cu atît și a ordonat nimicirea ei. Cu mare greutate, statuia a putut fi salvată de contele Suvalov, al cărui bunice fusese prieten personal cu Voltaire.

Abia în 1887, la peste un secol de la crearea ei, statuia a devenit accesibilă publicului, la „Ermitaj“.

Și un ultim detaliu, care simbolizează dragostea și respectul orînduirii sovietice față de operele de artă: în 1941, cele aproape două tone de marmoră care îl înfățișează pe Voltaire, au luat drumul Siberiei. Dar nu în exil, ci pentru ca statuia să fie protejată de bombele asediatorilor hitleriști ai Leningradului. Din decembrie 1945, ea și-a reluat locul la „Ermitaj“, unde vizitatorii francezi o admiră, întrebînd: „E o copie după cea de la Comedia Franceză, nu-i așa?“.

i. i.

soarele... bucătar

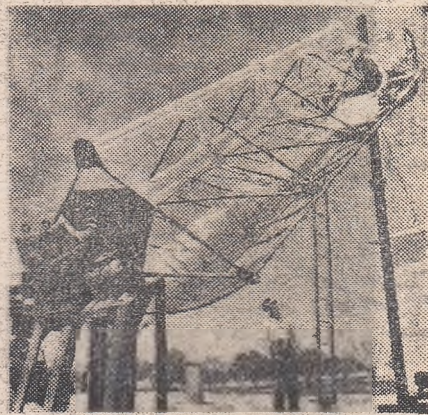
Pe întinsul teritoriu al Uniunii Sovietice, zona geografică a pustiului cuprinde toate șesurile din republicile Asiei Centrale și sudul Kazahstanului. În anii puterii sovietice, multe din aceste pustiuri s-au transformat în regiuni agricole și industriale înfloritoare.

O serie de instituții științifice sovietice se ocupă cu studierea problemelor legate de valorificarea deșerturilor. În a doua jumătate a lunii mai, la Așhabad a avut loc o sesiune științifică interrepublicană, care a dezbătut o serie de probleme ale valorificării pustiurilor din Asia Centrală și Kazahstan.

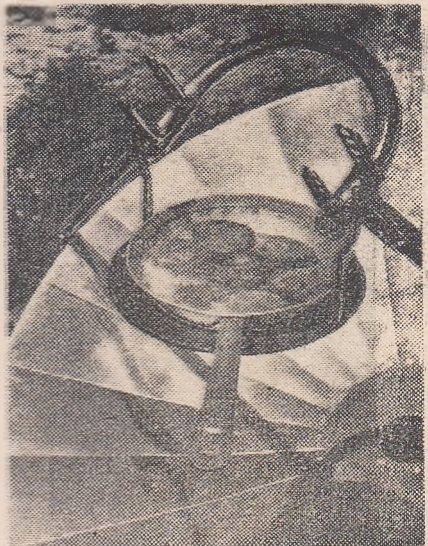
Una din aceste probleme este utilizarea energiei vîntului și soarelui. Un grup de colaboratori științifici au demonstrat modul în care soarele ajută la transformarea apei sărate în apă potabilă, cum se folosește energia solară pentru încălzirea și răcirea caselor de locuit.

Laboratorul de energie solară de la Institutul de energetică „G. M. Krîjănovski“ a transportat în deșert, în apropiere de Așhabad, o heliostalație. Experiențele efectuate cu această instalație au stîrnit un mare interes în rîndurile participanților la sesiune.

s. f.

Montarea unei instalații parabolice cilindrice pe baza căreia va funcționa aparatura destinată răcirii.

În „heliobucătărie“ se pot frige, la tigaie, tot felul de bucate gustoase.

Ceaiul fiert în samovarul solar este foarte gustos și aromat.

Pași spre comunism

Programul P.C.U.S., adoptat la Congresul al XXII-lea, constituie farul puternic ce luminează drumul poporului sovietic spre comunism. Însoțit de mărețele perspective pe care le deschide Programul, oamenii sovietici muncesc cu entuziasm să le transforme în realitate.

Anul 1961 — primul an al construcției desfășurate a comunismului, — a fost marcat de succese importante în toate domeniile vieții economice a Uniunii Sovietice. Cel mai elocvent despre ele vorbesc cifrele.

Nu de mult, a apărut la Moscova o cărțică de format modest — încapă într-un buzunar al hainei. Titlul: „Uniunea Sovietică în cifre în 1961”. Lucrarea cuprinde principalii indici ai dezvoltării economice sovietice în perioada 1913—1961.

Datele din această lucrare sînt de o importanță covârșitoare. Din ele izbucnește energia clocotitoare a poporului sovietic, care condus de partid, face pași uriași pe drumul spre comunism. Succesele Uniunii Sovietice însuflețesc și mobilizează țările socialiste, trezesc entuziasmul maselor de oameni ai muncii din celelalte țări și sînt atât de elocvente, încît și capitaliștilor nu le mai rămîne altceva de făcut decît, scrișînd din dinți, să le recunoască.

Producția globală industrială a Uniunii Sovietice a crescut în perioada 1913—1961 de 44 ori. În ace-

Ca urmare, producția agricolă globală este în continuă creștere. În 1961 ea reprezenta 230 la sută față de producția anului 1913. În Programul P.C.U.S. se prevede ca în zece ani volumul producției globale agricole să crească de 2,5 ori, astfel ca Uniunea Sovietică să întreaacă Statele Unite în ceea ce privește producția principalelor produse agricole pe cap de locuitor.

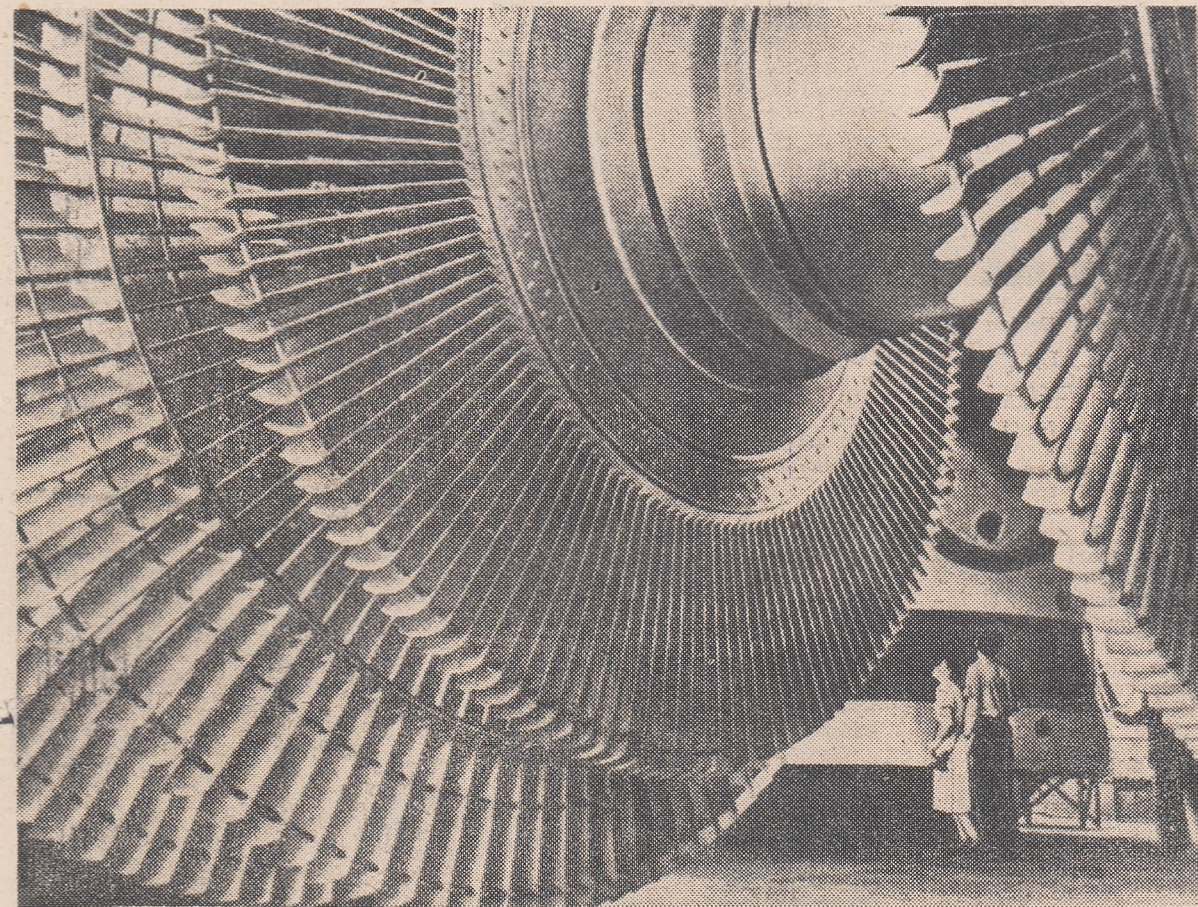
Care este calea principală de realizare a sarcinilor mărețe ce stau în fața poporului sovietic? Răspunsul este simplu — creșterea productivității muncii.

În 1965, trei pătrimi din sporul producției industriale vor fi obținute numai pe seama creșterii productivității muncii.

În acest domeniu, al creșterii productivității muncii, Uniunea Sovietică a obținut succese de seamă. Astfel, în industria U.R.S.S. productivitatea muncii a crescut față de nivelul anului 1913 de 11,9 ori. În aceeași perioadă, productivitatea muncii în industrie a crescut numai de 3,1 ori în S.U.A., de 1,6 ori în Anglia, de 2,7 ori în Franța.

În agricultură, productivitatea muncii aproape s-a dublat în ultimii 20 de ani. O creștere deosebit de rapidă s-a observat mai ales de la Plenara din septembrie 1953 a P.C.U.S., care a dat un impuls puternic întregii agriculturi sovietice. În 1961 în colhozuri productivitatea muncii reprezenta 173 la

În momentul de față, U. R. S. S. ocupă primul loc în lume în ceea ce privește producția de tractoare (calculate în tractoare convenționale de 15 c. p.), locomotive cu abur și electrice, extracția de cărbune și minereu feros, producția de cocs, cherestea, beton armat, țesături de lînă, grăsimi animale.

eași perioadă — producția industrială a Statelor Unite ale Americii a crescut numai de 5,24 ori. După cum se vede, o diferență colosală în ceea ce privește ritmul de creștere.

Dacă analizăm și ritmul mediu anual de creștere a producției industriale, diferențele sînt și aici enorme. În perioada 1913—1961 — el a fost în U.R.S.S. de 10,1 la sută, iar în S.U.A. numai de 3,3 la sută. În 1961, diferența s-a făcut și mai simțită: 9,2 la sută în U.R.S.S., 1 la sută în S.U.A.

Pînă în 1970, Uniunea Sovietică va întrece Statele Unite atît în ceea ce privește volumul absolut al producției industriale, cît și în ceea ce privește volumul producției pe cap de locuitor.

Documentele Congresului al XXII-lea al P.C.U.S. prevăd obiective grandioase: creșterea, în 20 ani, a volumului producției industriale cel puțin de 6,2—6,4 ori. Rezultatele obținute pînă acum sînt o mărturie sigură că aceste obiective vor fi atinse.

Alături de industrie, în dezvoltarea economiei naționale o însemnătate covârșitoare o are agricultura. În prezent, agricultura Uniunii Sovietice dispune de o puternică bază tehnică, care dă posibilitatea ca lucrările să se desfășoare la un înalt nivel de mecanizare și care constituie premiza creșterii continue a productivității muncii și a sporirii producției agricole.

Dacă aruncăm o privire spre trecut, vedem că față de 1928, — în 1961 parcul de tractoare a crescut de aproape 44 de ori. Numărul combinelor de cereale a crescut de la două — cîte existau în toată țara în 1928, la 503 mii, al autocamioanelor — de la 700 la 790 mii.

Creșterea numerică a tehnicii agricole a fost însoțită continuu de o îmbunătățire calitativă. Industria constructoare de mașini livrează agriculturii sovietice modele din ce în ce mai perfecționate de tractoare și mașini agricole cu un randament ridicat, capabile să execute o gamă variată de lucrări în diferite perioade ale anului.

sută, iar în sovhozuri 149 la sută, față de nivelul din 1953. În următorii zece ani, productivitatea muncii va crește în agricultura sovietică cel puțin de 2,5 ori, iar în 20 de ani — de cinci, șase ori.

Un fapt care trebuie subliniat în mod deosebit este că în Uniunea Sovietică creșterea productivității muncii are loc în condițiile reducerii duratei zilei de lucru. Oamenii muncesc mai puțin, dar munca lor este mai productivă. Cantitatea de bunuri produsă în unitatea de timp crește continuu, ceea ce duce și la sporirea cîștigului lucrătorilor. Principalul mijloc de creștere a productivității muncii este progresul tehnic — introducerea pe scară largă a mecanizării, electricității, automatizării în toate domeniile producerii bunurilor materiale —

CALEIDOSCOP

● Principalul efect economic al valorificării pămînturilor întinse constă în aceea că pe seama acestor pămînturi a crescut considerabil producția de cereale a U.R.S.S. Se știe că producția globală de cereale a atins în Uniunea Sovietică 8—8,4 miliarde puduri față de 5 miliarde de puduri cîte s-au obținut în 1953. Planul de perspectivă prevede ca în Kazahstan producția de cereale să atingă 3.500.000.000 de puduri față de 1.150.000.000 de puduri, cît s-au obținut în 1960.

● Pînă nu de mult în Kamceatka, din cauza climei aspre, toate alimentele se aduceau numai sub formă de conserve. De patru ani aici se cultivă cartofi și numeroase legume. În 1961 producția agricolă pe cap de locuitor a atins: 160 kg la cartofi, circa 65 kg la legume, 115 kg la lapte etc.

● Hidrocentrala de la Irkutk produce energia electrică cea mai ieftină din Uniunea Sovietică — 10 kWh costă 1,1 kopeici. Toate cheltuielile pentru construcția ei vor fi recuperate în numai cinci ani de exploatare a centralei. Și

mai mare este randamentul hidrocentralei de la Bratsk. Calculele arată că aici cheltuielile pentru construcție vor fi recuperate într-o perioadă mai scurtă chiar decît însăși durată construcției acestui gigant.

● În 1961 în industria carboniferă au căpătat largă extindere carierele și extracția hidrolică a cărbunelui. Carierele de cărbune au dat o producție de 106 milioane de tone, iar prin extracție hidrolică s-au obținut circa 3.000.000 tone de cărbune.

Pete albastre

Pe harta U.R.S.S. crește numărul... petelor albastre. Ele mărețesc apariția noilor mări artificiale, a căror naștere este determinată de construcția hidrocentralelor electrice.

Merită oare aceste întinderi de apă numele de „mări”? Sigur că da! Adîncimea lor este de obicei de 20—30 de metri și chiar mai mult, suprafața acoperă sute — uneori mii — de kilometri pătrați. Iar cînd vîntul se stîrnește, valurile sînt atît de mari și de puternice, încît vasele fluviale nu rezistă asalturilor lor: iată de ce, pe mările artificiale navighează vase de același tip cu cele care brîzdează întinderile mărilor naturale.

Cea mai „bătrînă” mare creată de mîna omului în U.R.S.S. abia a împlinit treizeci de ani. E vorba de lacul de acumulare al hidrocentralei electrice de pe Nipru, celebrul „Dneproghes”. Dar astăzi, el a fost depășit, și ca dimensiuni, și ca importanță, de numeroase alte „mări”, printre care se numără cea a Timlianskului — apărută odată cu construcția canalului Volga-Don —, cea de la Mingheciaur, în Azerbaidjan și, mai ales, cea de la Kuibișev, de pe Volga. Ea e cea mai mare... mare artificială de pe glob, cu o suprafață de 6500 de kilometri și cu un volum de 50 de miliarde de metri cubi de apă. Doi ani a trebuit să muncească Volga pentru a umple cu apă acest imens rezorvor.

Și numărul mărilor artificiale crește mereu, de-a lungul rîurilor și fluviilor sovietice: pe Kama, pe Irtiș, pe Obi, pe Angara... Rezorvorul de la Bratsk va fi de trei ori mai mare decît cel de la Kuibișev. Iar cel de la Buh-tarma, în Asia centrală, va permite navigația combinată — maritimă și fluvială — din China pînă în Oceanul Înghețat de nord.

Și pentru că a venit vorba de asemenea căi de comunicație acvatice, să nu uităm „transiberianul lichid”, care, folosind rezervoarele de pe Lena, Aldan și Maie, va face posibilă navigația între marea Laptev și marea Ohoșk, scurțînd în felul acesta cu nu mai puțin de 3.000 de kilometri traseul Murmansk-Vladivostok.

Uriașul — și pînă acum neîmblînzitul — fluviu Amur, cel mai mare din extremul orient sovietic, va fi și el părintele unei serii de mări artificiale. Hidrocentralele de la Amazar și Kuznețovo vor furniza energie electrică ieftină și din abundență. Dar nu numai atît. Să nu uităm că Amurul e o apă pe cît de frumoasă, pe atît de perfidă. Numai în secolul nostru, ea a pricinuit peste cincizeci de inundații catastrofale. Odată cu crearea lacurilor de acumulare, se va pune capăt și capriciilor distrugătoare ale acestui tumultuos fluviu.

Peste cîteva ani, cînd sarcinile stabilite de Programul P.C.U.S. vor fi aduse la îndeplinire, numărul mărilor artificiale în U.R.S.S. va crește considerabil: în următoarele două decenii, pe harta Uniunii Sovietice vor apărea 180 de noi pete albastre, însemnînd tot atîtea rezervoare de acumulare.

Pete albastre... Pete de lumină...

N. Aureliu

precum și ridicarea continuă a nivelului de cunoștințe tehnice al oamenilor muncii din U.R.S.S.

În anul 1961, înzestrarea energetică a muncii din industrie a fost de trei ori mai mare decît în 1940. În zece ani se prevede ca ea să crească încă aproape de trei ori.

Numărul inginerilor — care lucrează în economia națională a U.R.S.S. a fost în 1959 de 1.236.000 față de numai 525 de mii în S.U.A. În 1959 la 1000 de muncitori sovietici 386 erau absolvenți de școli superioare și medii (față de 82 în 1939). La 1000 colhoznici, cifrele respective sînt de 15 în 1939 și 212 în 1959.

Sporirea continuă a productivității muncii duce la creșterea venitului național, la mărirea veniturilor reale ale oamenilor muncii, la creșterea nivelului de trai.

Toate acestea se oglindesc cel mai elocvent într-o singură cifră, durata medie a vieții. În partea europeană a Rusiei țariste ea era în anii 1896—1897 de 32 de ani. În Uniunea Sovietică, în anii 1958—1959, media pe întreaga țară era de 69 de ani!

Cele cîteva cifre arătate nu pot cuprinde nici pe departe toată munca plină de entuziasm și abnegație a oamenilor sovietici și rezultatele obținute de ei.

În spatele cifrelor stau brigăzile de muncă comunistă, stau țesătoarea Valentina Gașanova și mineurul Nikolai Mamai, președintele de colhoz Kavun și combinera Tursunoi Ahunova, stă întregul popor sovietic, care dă viață visului de aur al omenirii — Comunismul.

Ing. Mariana Ionîță

Doi cinești români în U. R. S. S.

MIHAI IACOB :

PRIN STUDIOURILE DIN MOSCOVA

Distanța între cele două mari studii „Mosfilm” și „Maxim Gorki” este de aproximativ patruzeci de minute cu mașina.

Nu departe de Expoziția realizărilor economiei naționale a U.R.S.S., în care am vizionat la circoramă filmul „Drumurile primăverii”, se află câteva corpuri de clădiri, care adăpostesc Institutul unional de artă cinematografică (V.G.I.K.) și studiourile „Maxim Gorki”, literalmente înconjurate de noile cartiere, în care de altfel locuiesc numeroși cinești.

În schimb „Mosfilmul” formează el însuși un întreg cartier.

Dar mai înainte de a intra în studii, să aruncăm întâi o scurtă privire înspre viitorul celei de-a șaptea arte, reprezentat atât de bine pe de o parte de tehnica uluitoare a circoramei, pe de alta de minunata organizare a Institutului unional de artă cinematografică.

Circorama este o clădire circulară acoperită în interior de sus pînă jos cu ecrane. Numeroase aparate proiectează sincron, din toate părțile, imaginea pe aceste ecrane, în așa fel încît spectatorul aflat în mijloc are senzația inedită a realității directe, pe care o percepe în limita razei sale vizuale, după dorință, în față, în dreapta, în stînga sau în spate.

Filmul „Drumurile primăverii”, cu ajutorul căruia am parcurs în câteva clipe distanța de pe litoralul însoțit, unde simțeam parcă pînă și mirosul sărat al brizei, la cunoscuta intrare a Palatului de iarnă, film vizionat zilnic de sute de turiști din toate colțurile lumii, demonstrează încă o dată la ce nivel înalt se situează în prezent arta și tehnica cinematografică sovietică.

Institutul unional pregătește cadre de specialitate în toate compartimentele producției de filme. Aici studiază viitorii scenariști, actori, regizori, operatori, directori de film etc. Printre studenți, alături de sovietici, se află numeroși străini. Începînd din anul II ei realizează lucrări, dintre care multe, cu certe calități, văd lumina ecranului.

Am avut bucuria să o reîntîlnim aici pe K. K. Paramonova, profesoară la Institut și cunoscut critic cinematografic care acum doi ani ne-a vizitat țara și care nutrește o profundă simpatie pentru cinematografia noastră.

Împreună, am vizionat filmele „Drumul spre ecran” oglindind activitatea institutului, „Florile albe” lucrare cu totul remarcabilă vădînd o foarte bună pregătire profesională și multă sensibilitate, „Băiatul și porumbelul” și „Mirele” lucrare a unui student din anul II, care cu toate proporțiile sale reduse și cu toate că nu are sonorizare, reușește să contureze foarte interesant câteva caractere.

Și acum, să deschidem porțile studioului „Maxim Gorki”.

Vom surprinde forfota caracteristică, amestecul acela ciudat între oamenii zilelor noastre și cei desprînși din filele cărților de istorie (toți la fel de preocupati și grăbiți), agitația tăcută a membrilor echipelor de filmare, semnalele luminoase de pe coridoare „Liniște! Se filmează” și biziul în cărcat de emoții al aparatelor de proiectie, unde se verifică în câteva minute, activitatea încordată a unei întregi zile de muncă.

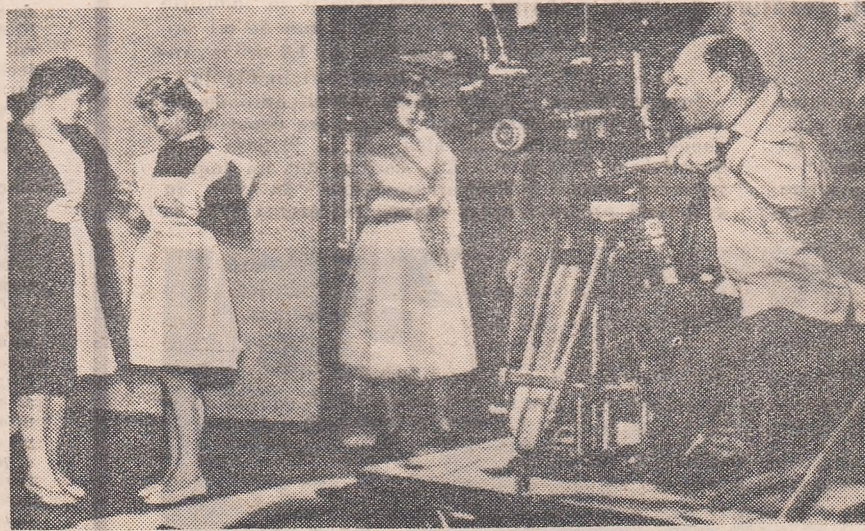
Pe unul din platouri, un local specific vienez. Acțiunea filmului se petrece în zilele Festivalului mondial al tineretului și studenților de la Viena. Alături, pe un alt platou de filmare, într-o baracă, un actor îmbrăcat pînă la brîu într-un costum țărănesc și purtîndu-și proprii săi pantaloni face probe filmate pentru un viitor rol. Pe alt platou, se dărîmă decorurile în care s-a lucrat cu o zi înainte. În studioul de sunet, cunoscutul regizor S. A. Gherasimov, realizatorul „Donului liniștit”, definitivează coloana sonoră a noului său film, „Oameni și fiare”.

Și aici avem prieteni vechi. Regizorul Stanislav Rostotki, cunoscut spectatorilor noștri din filmele „S-a întîmplat la Penkov” și „Stele de mai”, machiorul S. A. Smirnov cu care am

colaborat la filmul „Darclee” și însuși S. A. Gherasimov, care a manifestat față de delegația noastră o bunăvoință deosebită.

Am vizionat împreună cu S. Rostotki ultimul său film „În bătaia celor șapte vinturi”, operă de deplină maturitate artistică, evocînd cu multă originalitate lupta eroică a oamenilor sovietici împotriva cotropitorilor fasciști.

Pe lângă filmele artistice de lung

Atenție! Motor!... Echipa de filmare și-a început activitatea

metraj, studioul „Maxim Gorki” realizează numeroase filme de știință popularizată și asigură dublarea multor filme străine în limba rusă.

Dar cel mai puternic centru al producției cinematografice sovietice îl constituie „Mosfilmul”.

Avînd zece platouri de filmare, dintre care patru de mari dimensiuni (care permit construirea simultană a mai multor decoruri complexe) și înzestrate cu cel mai modern aparataj, dispunînd de cele mai variate sectoare de deservire de la ateliere de tipărire, cizmărie, croitorie sau butăforie și pînă la cele de fabricat grima și machiajul plastic, aceste studii în continuă dezvoltare și renovare, constituie pe bună dreptate mîndria lucrătorilor din cinematografia sovietică.

Să o luăm ca ghid pe tov. Danilova, binevoitoarea șefă a serviciului de informare de care dispune „Mosfilmul”. Și să începem mai întâi cu serviciul de informare. Acest serviciu, dispunînd de o bogată bibliotecă proprie și avînd legături directe nu numai cu bibliotecile din Moscova, ci și cu toate publicațiile de specialitate din lumea

întreagă, este capabil să pună la dispoziția echipelor de filmare orice material documentar - informativ privind orice epocă sau orice regiune geografică. Aici regizorii, scenariștii, pictorii scenografi, operatorii sau actorii stau adînciți zile întregi în lectura cărților sau în fața fotografiilor pentru a desluși cine știe ce ritual, acoperiș caracteristic sau formă de mustață.

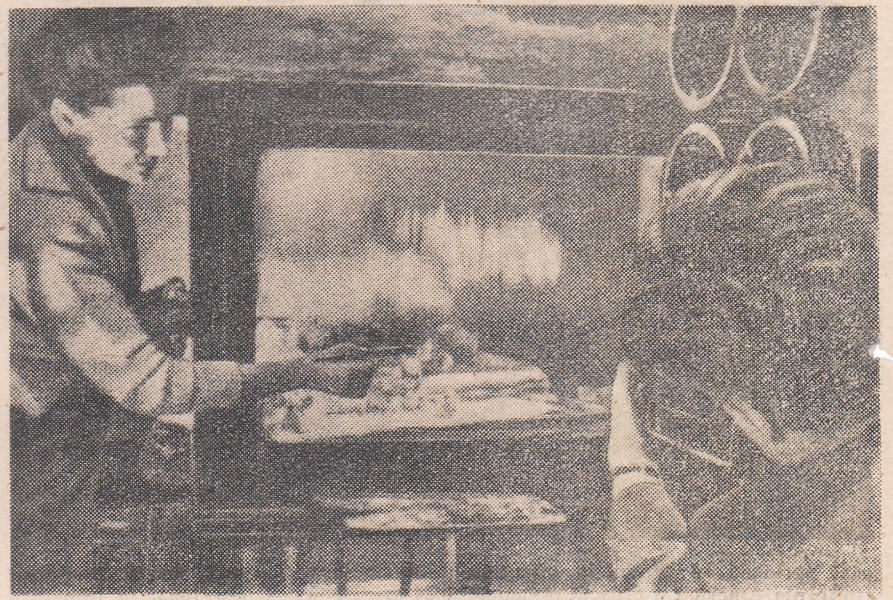
Nu vom putea merge peste tot. Nu avem suficient spațiu pentru asta. Vom pomeni numai despre marele platou exterior pe care am văzut o parte din construcția unui vapor, vom aminti de interesantul sector al construcțiilor de decoruri și ne vom opri la ciudata secție de imitații.

Aici am văzut scaune realizate dintr-un material plastic semănînd cu buretul, confecționate special pentru

bătaie. Oricît s-ar lovi în cap actorii cu asemenea scaune ei nu vor avea nimic de suferit. Tot aici am văzut o mașină care toca și cernea mărunț hîrtia transformînd-o în zăpadă artificială. Lanțuri grele, care se pot ridica cu două degete, coifuri metalice ușoare din material plastic și multe alte minuni necesare cinematografeiei creează harnicul și inventivul colectiv al acestei secții.

Secția are un rival în acest domeniu. E vorba de secția de filmări combinate, realizatoarea trucajelor cinematografice. De pildă, pe unul din platouri, în fața unei pinze cu dispozitive de becuri infraroșii, actorii pe care îi veți vedea în mijlocul oceanului infuriat, evoluau pe un decor reprezentînd jumătate din puntea unui vas. Tot această secție dispune de un aparat complex de copiere optică cu ajutorul căruia se pot elimina numeroase procese de laborator. Suprapuneri în perspectivă, desene de completare, filmări inverse, sînt numai câteva din mijloacele de care dispune această interesantă și solicitată secție.

Dar cel mai prețios lucru care-l are „Mosfilmul” sînt oamenii: generația marilor maeștri, între care Mihail Romm, al cărui recent film „Noaptea zilei dintr-un an” ne-a impresionat profund; tinerii și talentații regizori A. Alov și V. Naumov, realizatorii filmului „Pace nouului venit” pe care i-am cunoscut cu prilejul acestei vizite; L. Kulidjanov, regizor în plină înflorire a talentului său, care a realizat în ultima vreme excepționalul „Cînd copacii erau mari”; Mihail Kalik, de care ne-am simțit tot timpul foarte atașati și care a turnat de curînd la studioul din Kishinău „Om merge după soare”, adevărat poem cinematografic — și mulți alții pe care-i așteptăm oricînd cu multă bucurie în studiourile de la Buftea.

Pictorul decorator Zoia Moriakova și operatorul A. Renkov în atelierul de filmări combinate al „Mosfilmului”

MANOLE MARCUS :

LA VILNIUS

Mărturisesc că-mi este foarte greu să-mi adun impresiile. Zece zile în Uniunea Sovietică înseamnă foarte mult și foarte puțin. Foarte mult, fiindcă timpul este folosit la maximum — și de aici senzația că ai văzut tot — foarte puțin fiindcă în dimineața celei de a zecea zile, cînd te îndrepti spre aeroport îți dai seama că de fapt au rămas enorm de multe lucruri interesante pe care ai fi dorit să le vezi pe indelete, să le înțelegi și să ți le fixezi o dată pentru totdeauna în memorie.

Încerc acum să retrăiesc emoția pe care am avut-o pe scena cinematografului „Pergale” din Vilnius, capitala R.S.S. Lituaniene, la premiera filmului „Mîndrie” dublat în limba rusă; în fața unei săli arhipline, a trebuit să rostesc câteva cuvinte și apoi să răspundem, Mihai Iacob și cu mine, la o serie de întrebări, pe care publicul binevoitor și curios, foarte asemănător publicului nostru, ni le-a pus: „Silvia Popovici este o mare cîntăreață”? „Ce filme lituanene au rulat la București”? etc., etc..

Înainte de această prezentare, în oraș au apărut afișe care vesteau venirea lui Mihai Iacob și a mea: „Atențiune! Atențiune! Atențiune! Pentru prima oară la Vilnius, tinerii maeștri ai cinematografeiei românești, Manole Marcus și Iacob Mihai”.

Cred că este ușor de înțeles emoția care i-a cuprins pe cei doi tineri „maeștri ai cinematografeiei românești” cînd au citit afișele și mai ales cînd s-au văzut pe scena cinematografului. Și fiindcă sîntem la capitolul emoții, va rămîne neștersă în memoria mea prezentarea oficială a filmului „Străzile au amintiri” la Casa cinematografeiei din Moscova, precum și aprecierile calde, colegiale pe care le-am primit. Dar să ne întoarcem la Vilnius. E un oraș pitoresc — seamănă cu Sighișoara ca stil, numai că e mult mai mare. Aici colegii ne-au prezentat ultimele lor filme: „Adam descoperă viața” și „Eroii vii”. Sînt două filme interesante, diferențiate ca stil, reflectînd însă puternic căutările creatoare ale regizorului și scenariștilor. Fără să aibă o produc-

ție prea mare, (se realizează în medie 2—3 filme artistice pe an) în cercul cineasților lituanieni există o preocupare serioasă pentru filme de bună tinută artistică. Colectivul este tînăr și entuziast.

„Eroii vii” este un film cunoscut de spectatorii noștri. „Adam descoperă viața” este un film tratat în manieră neorealistică, a cărui acțiune se petrece în timpul regimului burghez și care își propune să demonstreze minciuna mirajului emigrării în Argentina. Operatorul folosește o unghiulație interesantă în care se simte necesitatea reflecției cit mai pregnante a ideii. Seara, am luat parte la o discuție animată în jurul mesei rotunde... apoi dimineața, cu părere de rău și conduși de proaspeții noștri prieteni, ne-am îndreptat spre aeroport. O ultimă fotografie în grup făcută de inimosul director al cinematografului „Pergale”, tovarășul Budricas — și avionul a început să decoleze ușor, lăsînd undeva în urmă frumosul oraș Vilnius și noii noștri prieteni.

„Mulțumesc, doctor rus“

Trei medici sovietici s-au întors recent la Moscova. Au venit să-și petreacă concediul. Sînt moscoviți, dar lucrează la multe mii de kilometri de orașul lor; unul în Etiopia, altul în India, al treilea în Congo.

Oamenii sovietici ajută din toată inima popoarele din Africa și Asia, care și-au cucerit independența, să construiască o viață nouă. Ajutorul acesta este multilateral, el cuprinde numeroase sfere de activitate între care un loc deosebit îl ocupă medicina. Cu marea lor experiență și pregătire profesională, cu înaltul umanism și dragostea de oameni care le sînt caracteristice, medicii sovietici, acești adevărați ostași în halate albe, luptă pentru sănătatea, pentru viața congolezilor, etiopienilor, indienilor, luptă în condiții foarte grele, care cer de multe ori sacrificii.

Fratele etiopian al lui Vova

Elizaveta Petrovna Semiakina s-a întors din Etiopia. Acolo ea a lucrat la spitalul sovietic din Addis-Abeba. Cu asistența ei plină de grijă, de căldură, realmente maternă, au venit pe lume patru sute patruzeci de copii voinici, dintre care aproape jumătate fetițe. Din prima clipă și pînă cînd au părăsit spitalul, Elizaveta Petrovna s-a îngrijit de micuți ca de proprii ei copii. Cu stringere de inimă, îi petrecea la plecarea fiindcă știa că în Etiopia mortalitatea infantilă este încă mare, spitale puține, medicamentele scumpe, știa că nu întotdeauna părinții își pot ajuta copilul bolnav.

Dar parcă numai de copii s-a îngrijit? Cîte ceasuri din timpul ei de odihnă le-a petrecut la căpățîniile mamelor! O obliga la asta nu atât conștiința ei de medic, cît conștiința de om. Fiindcă nu era vorba

ziua cînd etiopiana a născut, Elizaveta Petrovna a primit de la Moscova o telegramă prin care era înștiințată că a devenit bunică. Vestea a făcut-o pe Pagarian să exclame emoționată: „Vova al dumneavoastră și Artur al meu vor fi frați!“

La plecarea pe Elizaveta Semiakina au petrecut-o sute de foști pacienți. Și încă înainte de a ajunge ea la Moscova, a și sosit acolo o scrisoare care începe așa:

„Mulțumesc, doctor rus...“

Consultații, zi și noapte

Olga Petrovna Șagurina este soră cu Elizaveta Petrovna Semiakina. Amîndouă și-au ales nobila profesie de medic și amîndouă au cerut să fie trimise acolo unde e

nevoie de cunoștințele lor și de inima lor caldă, pentru salvarea vieților omenești.

medic, Olga Petrovna a predat zilnic lecții tinerilor ei colegi indieni. În trei ani la cursurile ei (practică de laborator) s-au calificat treizeci și șase de medici. După practica, elevii Olgăi Petrovna au plecat în diferite orașe ale Indiei unde era atîta nevoie de cunoștințele lor de laboranți cu înaltă calificare.

Dar pediatrii sovietici n-au lucrat numai la Delhi. Olga Petrovna și ceilalți colegi ai ei au bătut multe drumuri, deplasîndu-se în localități îndepărtate. Oamenii îi așteptau acolo ca pe niște salvatori. Consultațiile se dădeau fără întrerupere, zi și noapte. Cazurile grave erau trimise la spitalul din Delhi, pentru a putea fi ținute mereu sub observație. De multe ori mașina sovietică era pur și simplu oprită în drum. Așa a oprit-o odată o țărancă tînără cu un copil în brațe; băiețelul avea arsuri grave la mîna. Cîte eforturi au făcut medicii sovietici ca să salveze mîna copilului! Și au salvat-o. Cînd a părăsit spitalul, țărancă s-a închinat adînc în fața Olgăi Petrovna și i-a spus cu lacrimi în ochi:

— Mulțumesc, doctor rus!

„Aici nu moare nimeni“

Vadim Borisovici Tîbulski a lucrat la spitalul din orașul Bunia, raionul Ituri din Congo. Înainte, la spitalul acesta lucraseră medici belgieni. Fișele medicale lăsate de ei sînt o grea acuzație la adresa colonialismului.

Ce arată ele? Că după ce se stabilea diagnosticul și se prescria tratamentul, starea bolnavului se înrăutățea pentru că... nu primea medicamentele respective. Și nu rare erau cazurile cînd în același salon erau repartizați de-a valma bolnavi de tifos, de dizenterie, de tuberculoză. În astfel de condiții, mortalitatea era îngrozitor de ridicată.

Cînd au venit medicii sovietici nu i-au mai găsit pe colegii lor belgieni, care se întorseseră între timp în țară. Dar au găsit cîteva sanitarii care la întrebarea cîți bolnavi muriseră în spital, au răspuns:

— Aici nu moare nimeni.

Ulterior, medicii sovietici au aflat că bolnavii fără speranță erau obligați să plece acasă. De ce ajungeau bolnavi fără speranță, se știe... Și oamenii aceștia duceau cu ei microbul și-l răspîndeau. Epidemiile secerau sute de vieți omenești.

În raionul Ituri colectivul de medici sovietici a avut de luptat cu un dușman feroce: ciurma. Și l-au nimicit. Ostașii în halate albe au ieșit învingători cucerind o victorie deosebit de prețioasă.

Ei au tot dreptul să spună:

— Aici nu moare nimeni!

Julia Scutaru

AL MIRODAN:

Impresii

Vorbînd după călătoria pe care, nu de mult, delegația dramaturgilor noștri a întreprins-o în U.R.S.S. — întorcînd astfel și la scurtă distanță o vizită a contraștrilor sovietici — aș dori să subliniez una din impresiile care ne-au atras atenția și stăpînit în chip deosebit.

Este vorba despre senzația anulării distanțelor. Lucia Demetrius, Horia Lovinescu, criticul Valeriu Ripeanu și autorul rîndurilor de față am fost primiți de la coborîrea și pînă la urcarea în avion cu o simpatie atît de autentic firească, cu o prietenie atît de omenesc simplă, cu o căldură atît de familiară, încît am încercat — izbitor — sentimentul că nu facem cunoștință cu o țară și niște colegi, că reînnodăm o conversație întreruptă ieri. Ne-am dat seama — izbitor iarăși — că au trecut ceva ani de la prima întîlnire și acum, uite,

Al. Mirodan cu un grup de interpreți ai piesei „Celebru 702“, la Teatrul de dramă „Pușkin“ din Leningrad

sîntem asemeni rudelor care, locuind în orașe diferite, se văd din cînd în cînd, mai arar sau mai adesea, întrebîndu-se de sănătate și ce mai e nou. Așa dar sîntem cunoscuți. Sîntem cunoscuți, mai adînc decît ne dăm poate seama, în Uniunea Sovietică. Și, e de notat cu o satisfacție neștiută generațiilor anterioare de oameni ai condeului, ignorați în lume, sîntem prețuiți ca reprezentanți ai unei culturi în sfîrșit — datorită anilor acestora — prețuită. Sîntem, mai cu seamă în țările prietene, precum e firesc, colaboratori egali în drepturi la opera culturii universale, știuți, comentați, întrebați, solicitați. De cîte ori n-am confundat foaierele teatrelor din Moscova cu secretariatul literar de la București. Scriitorii din delegație erau, firesc și fără protocol, rugați să trimită ultiima piesă („cînd e gata?“) la teatrul cutare, pe strada cutare, pentru regizorul cutare, dar în toate cazurile pentru stagiunea nu cutare, ci viitoare. Am văzut în U.R.S.S. cîteva spectacole și am întîlnit cîteva zeci de oameni de teatru. Am avut contact cu artiști legați nu platonice prietenește ci, altfel, prin colaborarea cea mai apropiată, chiar dacă de la distanță, care este munca de săptămîni, luni și ani la un spectacol al nostru. Luciei Demetrius i s-a jucat „Trei generații“ la Riga, „Citadela sfărîmată“ a prilejuit lui H. Lovinescu un succes remarcabil la Moscova, autorul rîndurilor de față a avut prilejul să fie primit într-un chip cu nepuțință de uitaț pe scenele Teatrului de dramă și comedie din Moscova și Teatrului Pușkin din Leningrad.

Discuțiile nu erau de ordinul politetei, ci al muncii în comun. Se crează — trebuie să percepem acum, pe viu, fenomenul acesta istoric — o unitate internațională a teatrului socialist. Ne-am văzut și am vorbit la masă, în camera de hotel, la teatru, la Uniunea Scriitorilor sau pur și simplu pe stradă, cu autori ca Arbutov, Ștein, Rozov, Druță, Șatrov, regizori ca Zavadski, Freindlich, Plotnikov, Evdokimov, actori ca Mordvinov sau Iulia Borisova. Mulți dintre aceștia, uimitor de mulți, fuseseră pe la noi, o dată sau de două ori. Mulți se pregăteau să vină. Toți vorbeau despre România nu la modul general ci, ca să zic așa, concretizat pe oameni. Artiștii cunosc artiștii. Meseriașul își cunoaște contratele de breaslă.

Vine, la o masă, către noi, Zavadski:

— Ce face Sică? Transmiteți-i salutări lui Moni Ghelerter.

Sînt invitat acasă la Arbutov.

— Ce face Beligan? Mai regizează ceva?

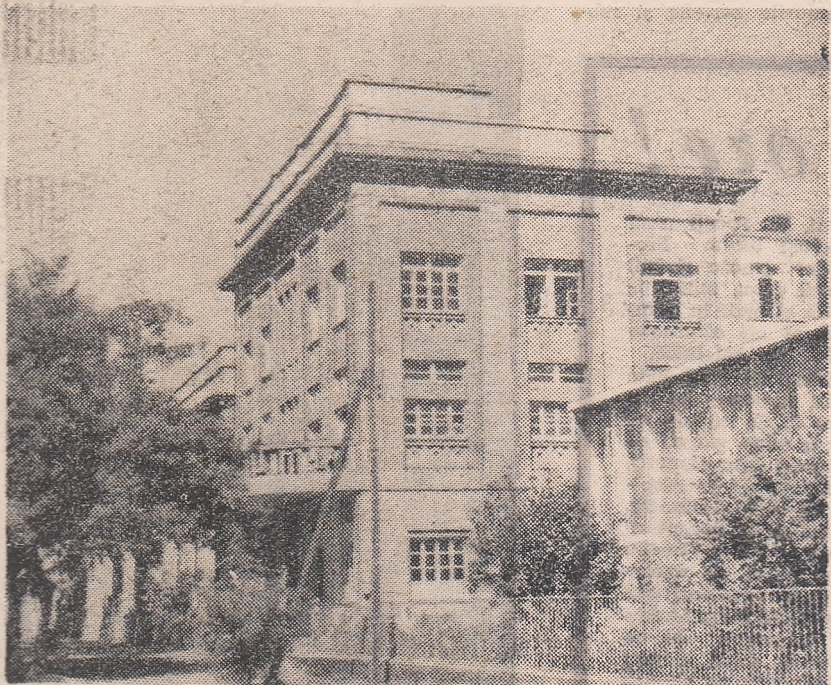
— Da, un teatru.

— Irkutskul lui mi-a plăcut foarte mult. Păcat că nu mai regizează.

— Nu e păcat. Joacă.

— Știu. Mi-au vorbit niște prieteni despre Teatrul de Comedie.

Știa, știe, știe ce se petrece la București. Ce se joacă la teatrul „Lucia Sturdza Bulandra“, ce se montează la Teatrul pentru tineret și copii, sau la Giulești. E informat, e interesat, e atras. Știe — exagerare neexagerată — cît despre Riga sau Vladivostok. Granize?

Clădirea spitalului sovietic din Addis-Abeba

întotdeauna de boală ci, de exemplu, de un caz ca următorul.

Intr-o zi s-a internat la spital o etiopiană foarte tînără, Pagarian. Pagarian era ferm incredințată că la naștere va muri, așa cum murise prima soție a bărbatului ei. Dar sarcina era absolut normală, nu exista nici un motiv de îngrijorare. Și Elizaveta Semiakina s-a hotărît să o convingă pe Pagarian de netemeinicia temerii ei. Pentru asta a fost nevoie de foarte multă răbdare și înțelegere, de multe ore de discuții. În cele din urmă Pagarian a crezut în „doctorul rus“. Chiar în

Și pe cînd Elizaveta Petrovna a pornit spre Etiopia, Olga Petrovna s-a îndreptat spre străvechiul pămînt al Indiei.

La Delhi i s-a incredințat conducerea laboratorului Spitalului de copii „Kalovati Saran“.

Pediatrii sovietici au avut de luptat în India cu tifosul, cu febra paratifoiză, cu dizenteria, cu variola... A fost o luptă grea, în care le-au fost de mare ajutor aparatul medical de ultimul tip și medicamentele aduse din Uniunea Sovietică.

Dar în afară de obligațiile de

Profesorul Suharebski, fiziolog reputat, care semnează unul din articolele acestei pagini, afirmă că a fi genial înseamnă, în primul rând, a avea geniul organizării timpului. Atît a timpului de muncă, cît și a celui de odihnă. Incepe perioada concediilor de vară. Vom avea la dispoziție multe zile care trebuie petrecute cît mai util și mai plăcut. Nu e vorba însă numai de vacanța anuală, ci și de săptămînală zi de odihnă, de zilnicele ore libere. Cum să le folosim, cum să le organizăm astfel încît să ne putem apuca de fiecare dată de lucru cu puteri proaspete, cu o nouă energie?

Iată cîteva păreri.

Tamara Makarova:

Artistă a poporului a U.R.S.S.

Invitație la sport

Odihna mea favorită este mișcarea, sportul. Sint incredințată că multe acțiune îmi dau dreptate. Imaginați-vă o zi de lucru a unui

Pleacă în concediu.

actor: repetiție, spectacol, uneori filmări. Ca să poți face față unui program atît de încărcat — și nu numai să faci față ci să-ți joci și rolul cu deplină sinceritate și dăruire — trebuie să ai o mare rezistență fizică. De aceea nu-i pot înțelege pe colegii care își petrec ziua liberă pe divan, fără alt câștig decît cîteva nedorite kilograme în plus.

Repet, sportul este cea mai bună odihnă. În timpul lucrului la filmul „Cei șapte viteji”, m-am odihnit practicînd alpinismul, ba am cucerit chiar insigna de alpinist. Apoi m-a atras voleibalul, căruia i-am rămas fidelă pînă azi. Și, în sfîrșit, nu pot concepe o zi liberă fără tenis, măcar de masă. Nu mă pot stăpîni să nu mă laud cu performanța mea: am cîștigat campionatul de ping-pong al actorilor.

Odihna e o tr

K. Kokkinaki:

Pilot de încercare

În apă ca și în aer...

Îmi pun masca, labele de cauciuc, montez tubul de respirație și intru în mare. Cu toate că prin natura profesiei mele, cea mai mare parte a timpului mi-o petrec în aer, mă simt la fel de bine sub apă ca și deasupra norilor. Îmi place să urmăresc chefalii prudenți, și foarte sen-

marine, ci și pe cele pămîntești obișnuite, îmi place să descopăr locuri noi (noi pentru mine), să înoptez în pădure sau pe malul unui rîu, să întîmpin răsăritul soarelui, să salut o zi nouă. Deseori iau cu mine și aparatul de filmat. Acasă la mine, conviețuiesc în

A. Kirba

Inginer constructoare de Alma-Ata

Pasiunile cea m

Încă de pe băncile școlii am făcut sionia fotografia. E de „Zorki” al meu. Păresc pe pelicula ce văd. Și unele lucruri destul de interesante am văzut la un aparat de filmat pasivne fulgerătoare mului, pasiune care-ternică și azi.

Am fost ales președintele orașenesc al tinerilor. Nucleul de baionostu este alcătuit din ingineri de la uzina la primul scurt metraj despre Alma-Ata, curînd. Scenariul a fost scris de inginerul Boris Pugol. Îmi aparține mie rează inginerul Ne Krivov și alții.

Am vorbit aici de mea cea mare. În timpul liber joc practic tragerea cu și în zilele de odihnă concertele simfonice și celele de operă.

- În timpul liber, Petru cel Mare poposea deseori în atelierul de fierărie, la masa de tîmplărie, sau printre cizmari. Încălțămîntea lucrată de el stîrnește admirația meșterilor.
- Una din pasiunile lui Lev Tolstoi era ciclismul. La 28 februarie 1896 — scriitorul avea atunci 67 de ani — Tolstoi a fost ales președinte de onoare al clubului cicliștilor din Rusia.
- Marelui chimist Dmitri Ivanovici Mendeleev îi plăcea să confecționeze în timpul liber valize și rame pentru fotografii, pe care le dăruia apoi prietenilor săi.
- Scriitorul Mihail Prișvin era văzută deseori la volanul „Moskviciului” său, avînd alături un ogar de toată irumusejea. Talentatul cîntăreț al naturii socotea că automobilismul și vîntoarea sint cea mai bună odihnă.

sibili, să rătăcesc printre stîncile fantastice și să admir excepționalul colorit al vegetației marine. Peisajele subacvatice nu sint cu nimic mai prejos decît cele ale norilor.

Am crescut pe malul mării și dragostea pentru apă mi-a rămas în suflet pe toată viața. Întîi mi-a plăcut înotul și canotajul. Ce plăcut e să simți cum ți se supune valul puternic și cum barca spintecă oglinda apei! Acum cîțiva ani acestor vechi pasiuni li s-a adăugat vîntoarea subacvatică. Marea mă ajută în munca mea în aer, mărindu-mi rezistența și capacitatea de auto-control.

Dar marea e rezervată concediului. În zilele cealalte, îmi place să schimb manșa avionului cu volanul mașinii. Pentru că îmi place să balnu numai drumurile aeriene și sub-

bună pace, pe aceleași rafturi, un model de avion, echipamentul pentru înotul subacvatic, aparatul de filmat, mingea de volei. După cum vedeți, mi-e greu să vorbesc despre o anumită preferință. Sint convins că odihna cu cît e mai variată, cu atît este mai folositoare.

Trei zile în... 24 de ore!

Marele fiziolog rus Ivan Sečenov a construit un aparat pentru măsurarea activității mușchilor membrilor superiori, cu ajutorul cărui a făcut o descoperire senzațională: nu odihna totală este cea care restabilește capacitatea de muncă a organismului, ci starea activă, munca fizică, activizarea altor organe care înainte s-au aflat în repaus. Savantul a explicat că în timpul acestei odihne active, centrul nervoși se încarcă de energie prin impulsurile excitației care sint transmise în permanență de mușchii aflați în plină activitate.

Știința a stabilit de mult că din celulele nervoase aflate în scoarța creierului marea oboseală se răspîndește în întregul organism. Un om obosit face multe greșeli, are o dispoziție proastă, se concentrează mai greu și pentru a îndeplini o treabă obișnuită e nevoit să depună mult mai multe eforturi.

Creierul trebuie să se odihnească bine de tot. E o condiție foarte importantă. Cîte zile de muncă credeți că se

cuprind în 24 de ore? Dați din umeri? Rău faceți! Vestitul savant sovietic Vladimir Afanasievici Obrucev făcea dintr-o zi obișnuită trei zile de muncă.

Explicația este că deși Obrucev era geolog, cunoștea foarte bine fiziologia. Iar această știință a stabilit că, în timpul unei anumite forme de activitate intelectuală, funcționează un anumit grup de celule ale creierului, iar cealalte au un rol auxiliar, sau se află în stare de odihnă relativă. Înseamnă că formele de muncă trebuie alternate. Iată cum își planifica ziua V. A. Obrucev: de la 8 la 14 rezolva problemele cele mai grele și de răspundere din munca lui științifică. De la ora 14 la 18 — scria articole, recenză lucrări științifice, făcea referate. Acest gen de activitate îi cerea o încordare mai mică. Iar de la ora 18 la 24, Vladimir Afanasievici participa la ședințe, citea, dădea consultanță, mergea la spectacole sau la filme. Fiecareia din aceste „trei” zile îi corespundea un

anumit regim alimentar și pentru fiecare era neapărat planificată o plimbare. Mai rămîne să adăug că savantul a trăit pînă la vîrsta de 93 de ani și că a lucrat intens pînă în ultima zi de viață.

Se poate afirma că a fi genial înseamnă a avea, în primul rînd, geniul organizării timpului. În cabinetul de lucru al lui Voltaire erau cinci mese și pe fiecare — o lucrare cu altă temă. După un număr de ore, marele enciclopedist trecea de la o masă la alta. Darwin se odihnea după cercetările sale scriînd romane. Cînd lucra la „Capitalul”, Marx făcea pauze în care se ocupa de matematică. Pe Vladimir Ilici Lenin, îl odihnea jocul de șah și traducerea din limbi străine.

— Dar toți aceștia au fost oameni mari! veți spune dumneavoastră. Cum să procedeze însă un om obișnuit, care-i sîilit să facă în orele lui de muncă unul și același lucru?

În primul rînd, nu-i a-

devărat. Nu faceți unul și același lucru. Fiecare om poate stabili ce-i mai greu, mai puțin greu și ușor în munca lui și să alterneze pe unele cu cealalte.

În afară de asta, este absolut necesar ca la fiecare 45 de minute să faceți o mică pauză — cîțiva pași prin cameră, cîteva exerciții de respirație cît mai profundă.

Se întîmplă uneori că oamenii se odihnesc mult și prost, de exemplu, stau nemîșcați ore întregi lingă magnetofon sau televizor. Și se mai miră după aceea că dimineața se scouă mai oboșiți decît erau la culcare, că sint nervoși!

În încheiere vreau să subliniez că este absolut, dar absolut obligatoriu ca ziua liberă să fie folosită pentru odihnă. Cel mai bine e ca ea să fie o zi de odihnă activă: de dimineață părăsiți orașul, duceți-vă la pădure, în crîng pe malul unei ape, plimbați-vă, cu schiurile, cu bicicleta, cu barca, culegeți fragi, mure, ciuperci, vinăți, pescuiți!

Prof. L. Suharebski

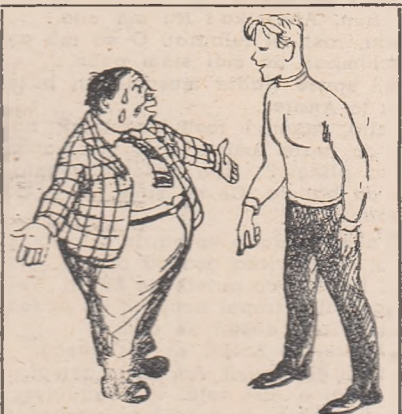
Neabătută serioasă!

I. Vesenin:

Miner

Repausul activ

Am 23 de ani. Lucrez de cinci ani în mină. Meseria noastră cere îndrăzneală, o sănătate de fier și agilitate. De aceea mulți tovarăși de ai mei practică parașutismul,

— Ei, cum te-ai odihnit?
— Bine. Toată ziua am stat culcat. Dar tu?
— Și mai bine. Toată ziua am alergat.

planorismul, ba chiar pilotează avioane.

De doi ani datează și pasiunea mea pentru aviație. Dar înainte de

a mi se încredința manșa avionului, am studiat multă vreme aparatele, mașina.

N-am să uit niciodată primul meu zbor. Ce senzație tulburătoare să simți că zbori, și încă singur! Mi-a fost doar puțin necaz că băieții din brigada mea nu știau că în clipa aceea eu, Ivan Vesenin, hălăduiesc după pofa inimii prin văzduh!

De atunci, cum ies din șut, alerg pe pista de zbor. Dar nu-mi neglijez nici lecțiile (urmez cursurile școlii medii tehnice de mine).

De altfel, odihna activă mă ajută nu numai pe mine în muncă și la învățătură. Fotbalul, hocheiul, schiul, atletismul sînt formele preferate de odihnă ale tovarășilor mei. Ba așa zice chiar că în orașelul nostru nu există om care să nu aibă o pasiune. Avem 300 de automobiliști și 600 de motocicliști.

N. Nikiforov:

Colecționați!

Acum cîțiva ani, am dăruit Universității din Upsala (Suedia) o carte-unică a academicianului V. Komarov despre minunatul savant suedez Charles Linné, cu autograful lui I. V. Miciurin.

Recent am făcut o excursie în Suedia. Acolo am fost invitat la universitatea din Upsala. În timpul discuției un profesor m-a întrebat:

— Ce profesie aveți?

— Cum să vă explic, mă ocup de timpul liber al oamenilor. Îi ajut să se odihnească cit mai bine și mai plăcut.

— Dar dumneavoastră cum vă odihniți?

I-am răspuns că de treizeci de ani colecționez. Vă rog să mă credeți că este o ocupație captivantă și foarte folositoare, o pasiune nobilă. Fiecare nou exponat îmi lărgeste orizontul, îmi îmbogățește cunoștințele, îmi trezește dorința de a găsi, a înțelege. Tot timpul are loc un fel de originală reacție spirituală în lanț...

Căutînd, sistematizînd exponatele, am avut posibilitatea să studiez temeinic literatura secolelor XVIII și XX, apoi geografia și arheologia, teatrul și pictura. M-a pasionat și arta fotografică, și desenul.

Cînd am studiat o parte din exponatele colecției mele — lucrările

Peștele e mic, dar bucuria e mare...

V. Tișler:

Colaborator al Institutului central de cercetări științifice în domeniul culturii fizice

Și la 70 de ani, viața înseamnă mișcare

În organizarea timpului liber, a odihnei, trebuie să avem neapărat în vedere cultura fizică. Ea joacă un rol uriaș în fortificarea organismului. Mai mult, în ultimul timp cultura fizică ne-a ajutat să facem un mare pas înainte în domeniul

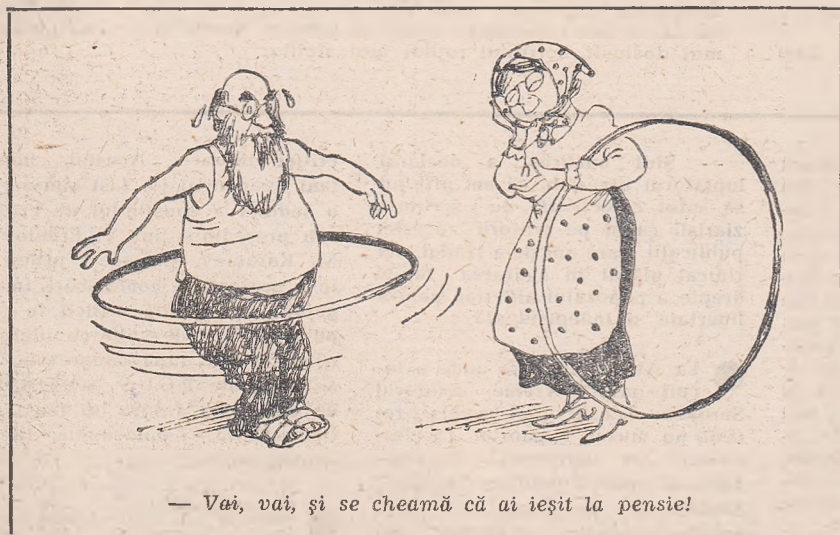
pentru prima dată la 60 de ani schiurile, patinele, învață să înoate, să vîslească, iac gimnastică.

Activitatea noastră s-a extins în întreaga Uniune Sovietică. La Moscova, pe Stadionul central „V.I. Lenin” — unde își are baza institutul nostru — fac sport aproximativ două mii de oameni între 45—70 de ani. O experiență de patru ani, cercetări medicale amănunțite ne-au arătat că după trei-patru luni de exerciții, „sportivii” noștri se simt foarte bine, puterile și capacitatea de muncă le-au sporit, somnul le e mult mai bun. Aproape toți au scăpat de durerile de inimă de care se plîngeau înainte, au dispărut complet sau au scăzut simțitor maladiile vasculare.

Vreau să dau un exemplu cu care ne mindrim. Antonina Mihailovna Bogdanova suferea de o formă gravă de stenocardie. Îmi amintesc că a venit la noi cu un arsenal întreg de medicamente: validal, nitroglicerina și multe altele. Azi, Antonina Mihailovna este o sportivă excelentă! Înnoată minunat, schiază, joacă volei. Nu mai știe ce e durerea de inimă și a renunțat complet la medicamente de aproape doi ani.

Cultura fizică ajută vasele sanguine să capete suplețe, elasticitate, să „întinerească” în cel mai deplin sens al cuvîntului.

Așa încît cred că putem afirma cu toată tăria: viața înseamnă mișcare!

— Vai, vai, și se cheamă că ai ieșit la pensie!

de artă populară a Orientului — am răscolit nenumărate biblioteci, arhive și muzee.

Aceste ore și zile sînt pentru mine odihna cea mai interesantă și mai plăcută.

longevității. De aceea mă voi referi în special la ceea ce trebuie să facă oamenii vîrstnici. Institutul nostru a alcătuit un întreg sistem de exerciții fizice destinate lor. Mulți oameni — femei și bărbați — își pun

Lăcrămioara

Pretutindeni în jur, cimpii incremenite în așteptarea iernii, dominate de șuieratul monoton al vântului și de zumzetul continuu al firelor de telegraf. Undeva, departe, duduia un tractor. Pe deasupra ogazelor viorii, rățăceau vâlătuci de ceață rece. Rarele lăstărișuri de stejari se ghemuieră parcă cu bună știință la adăpostul pădurii ce se profila la orizont, învăluită într-o piclă albăstrie.

Cu numai două săptămâni în urmă, prezența toamnei abia se făcea simțită. Dar acum, ea pusesse stăpânire pe întreaga natură. Din depărtare se auzea șuieratul prelung al unei locomotive, iar din înaltul cerului îi răspundeau ciocirliile. Contopindu-se cu simfonia toamnei, trilarile lor îți trezeau în suflet nostalgie. Oriunde îți-ai fi îndreptat privirea — spre stea invăluită în parfumul ultimelor fire de iarbă, spre mesteacănul puternic și singuratic de la marginea drumului, sau spre bobita portocalie a unei lăcrămioare de toamnă, pitulată chiar la rădăcina mesteacănului — toate îți spuneau același lucru: vara de aur s-a sfârșit!

Pe drumul desfundat de ploii și presărat cu paie proaspete, mergeau alături un flăcăiandru cu moțul căzut pe frunte și o fată cu ochi luminoși și pielea foarte bronzată. Flăcăul purta cizme din pinză impermeabilă, acoperite de sus până jos de noroi, și o pufoaică descheiată, care lăsa să i se vadă gîtul puternic și ars de soare. Vântul umed se juca în părul lui moale, care năvăle pe vremea asta foasă și rece nu-și pierduse luciul mătăsoș. Din când în când, fata se sprijinea de umărul băiatului, ca să sară peste gropile pline cu apă. Purta un taior albastru închis și o pălărioară care făcea ca fața ei rotundă și copilăroasă să pară ceva mai matură.

Merseau încet, fără să se uite unul la altul și parcă împotriva voinței lor. Nimic nu scăpa auzului lor ascuțit și ochilor atenți, larg deschiși: nici fluieratul locomotivei, nici zborul vresei și păsării întinzate pe acele meleaguri.

— A trecut acceleratul. Trebuie să te grăbești, Nadia!

În glasul flăcăului era parcă ceva bărbătesc, dar gura lui delicată, acoperită de primul puf auriu, avea încă ceva copilăresc. Ochii-i cenușii și strălucitori erau umbriți de tristețe.

Fata se opri și-l apucă de mână:
— Ești supărat totuși, Andreika... Nu vrei să pleci.

— Ei, ce-ți veni? rosti el tărăgănat. De ce să mă supăr? Învățătura e necesară.

Porțiră mai departe, încet, din ce în ce mai încet. Dar în zadar, căci mesteacănul singuratic unde urmau să-și ia rămas bun se apropia nemilos. Călcău pe covorul de frunze rugini răvășite de vânt, iar foșnetul ramurilor care ațirau pînă la pămînt devenea tot mai puternic, mai deslușit.

Aruncînd o privire grăbită spre mesteacăn și uitînd de ghetetele sale noi, Nadia se depărtă ca o căprioară de prietenul ei:

— Privește, Andreika, lăcrămioara noastră e neatinsă!

Și tînărul observase floricea. Apropiindu-se de ea vru s-o rupă, dar fata îl opri.

— N-o rupe, spuse ea cu reproș. Doar am făgădui asta, îți aduci aminte?

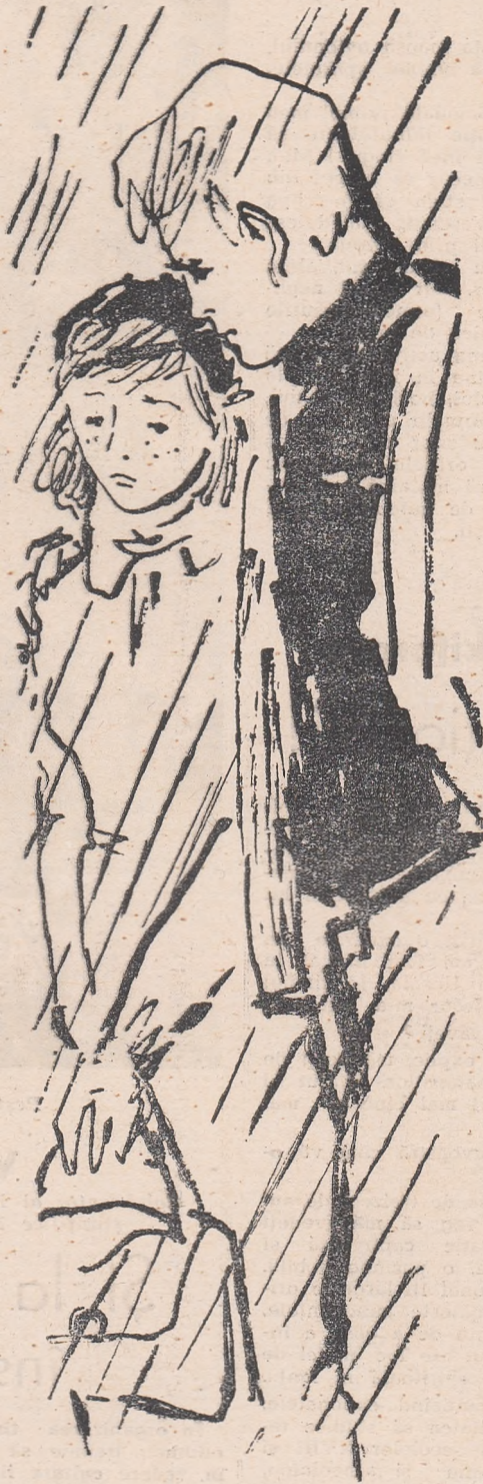
— Da, răspunse ca un ecou Andrei.

Rămaseră o bucată de vreme lîngă copac. Cine știe la ce se gîndea fiecare în acele clipe? Poate își amintea de zilele fericite cînd lucrau împreună pe tractor, pe tractorul care duduia acum dincolo de coline. Sau poate se întrebau iarăși de unde apăruse aici lăcrămioara, termecătoarea floricea de pădure, de a cărei existență știau numai ei aoi? În clopoțelul ei de culoare portocalie, se păstrau semințele unor flori luminoase și gingașe. Primăvara viitoare au să înflorească din nou aici, amănu că Nadia n-are să le mai vadă.

Tăceau, prelungind clipa despărțirii, care, însă, se apropia la fel de necrutătoare ca și toamna care venise.

Îi ajunse din urmă o căruță plină de noroi, care

înainta cu greu pe povirniș. Calul privea nemulțumit drumul, căutînd să păsească pe unde era pămîntul mai tare. În căruță, lîngă un geamantan acoperit cu husă, stătea mama Nadiei, o bătrînă infolosită într-o broboadă mare de culoare neagră.

— Ei, Voronok! Am să-ți arăt eu ție, șmecherule! Am să-ți...

Un bătrîn uscățiv, cu fața asprită de vînt, mergea alături de căruță, trăgînd într-una de hățuri. Strigătele bătrînului, tatăl Nadiei, se auzeau din ce în ce mai aproape, sforăitul calului devenise mai deslușit, scrișăitul roților mai sîcior.

Vîntul șuiera printre crengile mestecenilor aplecîndu-le, grele și umede, spre obrazul lui Andrei și îi șopteau: „Ei, tinere, e timpul să vorbești, să spui tot ce te frămîntă. E timpul!”

Dar el își încrunță numai sprincenele decolorate de soare, ascunzîndu-și ochii umbriți de tristețe. Pînă atunci vorbiseră de mii de ori despre plecare. De mii de ori se gîndiseră în serile calde de vară, la această despărțire. De mii de ori își juraseră să-și scrie, să nu se uite unul pe celălalt, să se aștepte. Totuși, principalul trebuia spus acum, în clipa aceasta.

La un moment dat, vocea ei răsună hotărîtă și în același timp neliniștită:

— Rămăs bun, Andreika! Nu mă uita!

— Nu pleca, rosti el tulburat. O să mă aștepte Vaska cu schimbul. Să mai stăm puțin...

— E tîrziu! spuse Nadia mușcîndu-și buzele și uitîndu-se fix la Andrei.

— Ia te uită, mamă! rosti nedumerit bătrînul care privea cu luare aminte spre mesteacăn. Nu cumva Nadka plînge? Și-a deschis geanta și-și șterge ochii cu batista. Ce să spun, că o adevărată domnișoară.

Bătrînă nu scoase nici o vorbă, în schimb își fulgeră bărbatul cu privirea așa că acesta, vinovat, strigă la cal, trăgînd cu putere de hățuri. Voronok își scutură zgomotos trupul acoperit de sudoare și încetini pasul și așa desluși de domol.

În sfîrșit, Andrei se hotărî să vorbească.

— Nadia, rosti el răgușit. Am să te aștept. N-am să umblu cu nici o altă fată. Îți făgăduiesc. Am să-ți scriu în fiecare zi. Pentru că te iubesc... te iubesc atît de mult... atît de mult... (Apoi dădu disperat din mînă). Dar ce să-ți mai spun? Știi tu și singură asta!

— Știu, Andreika, știu! rosti fata înfiorată, strîngîndu-se la pieptul lui. Apoi se depărtă și-l privi cu luare aminte drept în ochi. Poate că totuși mergi cu mine? Doi ani o să dureze școala. Hai, hotărăște-te!...

Băiatul clătîna din cap și se posomori.

— Ah, ciufulitule! rosti ea cu mîhnire în glas.

Fără să se rușineze că avea fața plînsă, fata sări din mers în căruță, făcîndu-i mereu semn cu mîna. Uluit, Andreika nu se mișcă din loc și nu încercă s-o oprească. Stătu așa pînă cînd căruța dispăru, dincolo de dealul din față.

Dorrea nespus de mult să mai zărească o dată pălărioara dragă. Cînd o zări din nou, rosti cu glas scăzut:

— Ce mult te iubesc, Nadka!

Și deodată începu să strige din toate puterile, nădăjduind că Nadia îl mai auzea:

— Te iubesc! Te iubesc, Nadia-a-a!

Strigă așa pînă cînd răguși și atunci tăcu rușinat de glasul lui cocosesc.

Cuprinse apoi cu o privire deznădăjduită cîmpia pustie. Căruța nu se mai zărea deloc. La orizont, pădurea stătea nemîșcată. Cîrmele de ceață ieau peste cîmpie, iar privirea lui se opri din nou asupra bobitei portocalii de sub mesteacăn, care — ori poate i se părea numai — zimbea răutăcios și batjocoritor din iarbă rară și îngălbenită: „S-a sfîrșit, tinere, vara de aur... Gata!”

Îngîndurat, Andrei atinse floarea cu virful cizmei și se depărtă. Ecoul strigătului lui, amestecat cu trilarile ciocirliilor, cu șuieratul vîntului și cu zumzetul monoton al firelor de telegraf, rătăci încă multă vreme deasupra cîmpiei umede, a pămîntului care începuse să se răcească: încă un acord trist se revărsa în simfonia toamnei.

Cu cît se depărta mai mult de mesteacăn, cu atît mai potolite, mai egale îi deveneau bătăile inimii, cu atît mai adînc respira. Cuprinse cu o privire de adevărat gospodar cîmpul biciuit de ploaie și se gîndi la Nadia care plecase. Era incredincă că și fata îl purta în inimă și numai acest gînd îl făcea să fie fericit.

În romînește de G. BĂNCILĂ

breviar

● La Institutul de literatură universală „A. M. Gorki” din Moscova a avut loc recent o ședință a Consiliului său științific de pe lîngă Academia de Științe a U.R.S.S. pe tema: „Legile de dezvoltare ale literaturii universale în epoca actuală”. Cu acest prilej, sub președinția lui I. Anisimov, membru corespondent al Academiei de Științe a U.R.S.S. și director al Institutului, a fost dezbătut proiectul de plan al „Istoriei literaturii sovietice”. La discuții au participat lucrători științifici din Moscova și republicile unionale

● Recent, cunoscutul publicist algerian Henri Alleg care a făcut o vizită în Uniunea Sovietică s-a întîlnit cu colaboratorii redacției „Literaturnaia gazeta”.

— Sînt bucuros, a declarat luptătorul algerian, că am prilejul să salut colectivul de scriitori, ziariști ca și pe cititorii acestei publicații, care ani de-a rîndul și-a ridicat glasul în apărarea luptei drepte a poporului algerian pentru libertate și independență.

● La Alușta, în casa unde a locuit multă vreme scriitorul Sergheev-Tenski s-a deschis recent un muzeu memorial. La deschidere au participat reprezentanți ai opiniei publice din Kiev, Simferopol, Sevastopol și Ialta, scriitori sovietici și străini, oameni de artă și cultură.

● În toamna acestui an, la Moscova va avea loc o constatare unională cu privire la problemele

criticii literare. Acestui important eveniment i-a fost consacrată o ședință a consiliului de critică, sub președinția lui V. Ernulov și M. Karataev. Cu acest prilej au fost prezentate comunicări în legătură cu situația criticii în republici și cu dezvoltarea literaturilor frățești după congresele XX și XXII ale P.C.U.S. S-a discutat de asemenea despre influența criticii asupra fenomenului literar contemporan

● Muzeul „A. M. Gorki” din Moscova s-a îmbogățit cu o nouă piesă de valoare. Profesorul Leone Pacini de la Institutul de orientalistă din Neapole a dăruit muzeului bustul lui Gorki, operă a sculptorului italian Italo

Campagnoli. Bustul a fost lucrat după natură, în urmă cu 54 de ani, pe cînd Gorki se afla la Capri.

● Au apărut în limba bulgară cîteva capitole din romanul lui A. Fadeev „Metalurgia fieroasă”. Este vorba de un roman neterminat al scriitorului, la care Fadeev a lucrat cîteva ani, după cel de al doilea război mondial.

● La Moscova a avut loc cel de al doilea seminar al tinerilor critici literari. Preocupările participanților au gravitat în jurul problemelor prozei contemporane. Seminarile au fost conduse de E. Knipovici, V. Pankov, I. Iakimenko, I. Grinberg, M. Parhomenko și alții.

7

reacției chimice și, conform ecuației din teoria relativității a lui Einstein, am calcula schimbarea produsă în greutatea substanței, datorită acestui lucru, am constata că, dacă Landolt ar fi efectuat experiența sa cu o precizie mai mare cu două-trei ordine de mărime, el ar fi constatat o modificare a greutății substanței care a suferit reacția chimică.

Astăzi știm că Landolt s-a apropiat foarte mult de descoperirea uneia din legile fundamentale ale naturii. Să presupunem că Landolt ar fi depus și mai mult efort, că ar fi continuat această experiență încă cinci ani, că ar fi mărit precizia cu încă două sau trei ordine de mărime și ar fi constatat această schimbare în greutate. Ce s-ar fi întâmplat atunci? Majoritatea oamenilor de știință nu i-ar fi dat crezare. Se știe că pentru a verifica o experiență făcută cu precizie maximă e necesar să se găsească încă un experimentator, gata să-i consacre tot ațiia ani de muncă încordată. Legea lui Einstein a fost destul de simplu verificată de Aston când acesta a inventat și elaborat o metodă nouă și precisă de determinare a masei izotopilor radioactivi după deviarea fasciculului de ioni în câmpuri electrice și magnetice. De aceea, trebuie să așteptăm și în cazul mai sus menționat până când natura însăși ne va oferi noi metode de studiere a influenței câmpului magnetic asupra vitezei luminii. Atunci, cu siguranță, va apare o experiență simplă și convingătoare pentru studierea fenomenului. Iată de ce am refuzat să fac experiențe atât de complicate.

Incheind capitoul socotesc că putem afirma cu convingere că, în viitorul apropiat, fizicienii vor

IN BIBLIOTECA
 "VEAC NOU"
 au apărut în 1962:
 13. ALEXANDR NEVEROV :
 Taşkent — orașul pînă
 14. I. M. MAISKI :
 München
 15. SERGHEI SARTAKOV :
 Nu ceda regiina
 16. G. ALTOV :
 Simfonia erotică

15

10

oferi omenirii rezerve nesecate de energie, dar aceasta depinde de crearea unei plame la o temperatură suficient de înaltă. Deocamdată, oamenii de știință sînt în căutarea căilor care duc la rezolvarea acestei probleme.

Mult mai familiară este problema folosirii efective a căldurii provenite din arderea combustibilului. Se știe că pentru a transforma în energie electrică energia obținută prin arderea cărbunelui, se recurge astăzi la o serie de procese: mai întii energia chimică este transformată în căldură prin arderea combustibilului, apoi căldura transformă un lichid în vapori, după care mașinile cu abur transformă energia vaporilor în energie mecanică și, în sfîrșit, generatoarele de curent electric o transformă pe aceasta, la rîndul ei, în energie electrică. Dar, mergînd pe această cale, se poate folosi abia 30-35 la sută din energia chimică a cărbunelui. În plus, acest șir de procese necesită investiții mari în mașini. Iată de ce se plănulește găsirea, în viitor, a unei căi noi, pentru obținerea energiei electrice. Am în vedere așa-numitele generatoare hidroelectromagnetice. Ideea acestor generatoare s-a născut încă la începutul secolului nostru. Iată în ce constă ea: dacă se trece printr-un cîmp magnetic un jet rapid de plasmă bună conducătoare de electricitate, ia naștere o forță electromotrice transversală. Pe seama acestel forțe, se poate obține curent, transformîndu-se astfel energia cinetică a jetului în energie electrică. În ultima vreme, grație dezvoltării aviației cu reacție și tehnicii rachetelor, specialiștii au pus bine la punct procesul de obținere a unor jeturi puternice de gaz cu tempe-

metoda selecției și hibridării. Pentru a ajunge aici, e necesar, însă, să se depună încă eforturi mari.

Să admitem că, în ultimă instanță, oamenii de știință vor găsi o metodă de provocare a mutațiilor artificiale orientate care va schimba sexul și la om. Această deschide și posibilitatea schimbării structurii societății. Istoria culturii ne învață că, cu timpul, fantasmatic devine realitate.

Dar aceasta este o problemă de domeniul viitorului mai îndepărtat. Deocamdată se pune următorul mai îndepărtat. Trebuie spus că sistem încă foarte departe de soluționarea acestei probleme dificile. E posibil ca prin studierea însușirilor fizice ale polimerilor sintetici să se descopere totuși o metodă de acționare mai organizată asupra structurii lanțurilor lor. E greu de spus cît de repede se va întâmpla aceasta, dar, în orice caz, problema are un caracter concret și se încadrează în limitele legilor fizicii și chimiei cunoscute azi.

În încheiere, aș vrea să mai ridic o problemă fundamentală legată de studierea naturii vii, problema pe care o va rezolva viitorul: cunoștințele moderne cu privire la legile naturii neînsușite sînt ele suficiente pentru a descrie toate fenomenele caracteristice fenomenelor pot fi descrise cu ajutorul legilor existente, totuși cred că una din caracteristicile principale ale naturii vii — aceea de a se autoreproduce — poate fi o manifestare a

14

11

ratură înaltă. De aceea, înfăptuirea vechii idei a generatorului hidroelectromagnetic a devenit posibilă și, astăzi, în această direcție lucrează intens mari institute din U.R.S.S. și S.U.A. În prezent, se poate prevedea că generatorul va funcționa efectiv atunci cînd va da puteri de ordinul a citeva sute de megawați. Instalația va avea un gabarit foarte redus.

Cu toate acestea, mai captivantă mi se pare ideea transformării directe a energiei chimice în energie electrică. În elementele galvanice obișnuite și în acumulate, acest lucru a fost de mult înfăptuit. După cum se știe, este posibilă transformarea aproape în întregime a energiei chimice în energie electrică: teoretic, randamentul poate să fie de aproape 100 la sută. Problema principală care se ridică în fața oamenilor de știință este de a crea un element galvanic, în care să se obțină direct energie electrică din reacția de oxidare a cărbunelui. Obținerea unor astfel de elemente gazoase, care să funcționeze la temperaturi și presiuni mari, s-a dovedit posibilă și, în ultimele decenii, s-au înregistrat succese simțitoare, deși problema nu a fost încă soluționată practic. Spre regretul oamenilor de știință, e îndoielnic să se poată realiza în general asemenea instalații pentru puteri mari, întrucît în calea lor se ridică dificultăți considerabile. Oxidarea chimică a elementelor gazoase trebuie înfăptuită la suprafața electrozilor, nu în volumul electrolitului. Or, în aceste condiții, pentru puteri mari este necesară o suprafață foarte mare, care poate fi realizată numai la proporții mari. De aceea acest principiu de generare a energiei electrice va prezenta

este scrisă în gen informația necesară dezvoltării organismului dat și, în sfîrșit, înțelegerea mecanismului însuși al procesului reproductiv.

Hirește, cea mai importantă problemă de aplicare pe care și-o pune genetică este schimbarea aspectului organismului conform cerințelor practice. Deocamdată, mai e mult pînă la împlinirea deplină a acestor sarcini, dar căile de rezolvare au și în-cep să se contureze. Cu ajutorul acțiunii asupra cromozomilor, prin iradiere sau combinații chimice, se pot efectua doar mutații întâmplătoare. Azi putem realiza schimbări doarte doarte la organismele cele mai simple: virusi, microbi, ciuperci. Toate aceste organisme se înmulțesc rapid și, la ele, mutații provoacă mutații și le selecționează pe cele care se dovedesc mai active față de microbul de cloacă.

Dar dacă oamenii de știință vor reuși să găsească o metodă de a provoca mutații în direcția dorită, atunci, firește, omul va dispune de un procedeu care-i va permite să schimbe sexul organismelor în proporții mai mari decît se realizează azi, prin

9

Acad. P. L. KAPITA

Vitorul științei!

Descoperirile științifice ale viitorului

De la bun început mă voi opti asupra acelor domenii ale științei care, așa cum se presupune, vor lua finit în viitor. Aici, pronosticuri se pot face pornind de la diferite premise. Personal, voi începe această analiză cu enumerarea fenomenelor noi din trei secole. Menționez că prin „fenomene noi” înțeleg acele fenomene fizice care nu pot fi prevăzute pe deplin și nici explicate pe baza concepțiilor teoretice existente, și de aceea ele deschid domenii noi de cercetare.

Amintesc în primul rînd de descoperirea curentului electric de către Galvani în 1789. Această descoperire nu decurgea din concepțiile teoretice despre natura electricității, fundamentate de Franklin. În 1820, Oersted a descoperit influența pe care o exercită curentul electric asupra unui ac magnetic. Din punctul nostru de vedere, descoperirea mai apoi de către Faraday a inducției magnetice nu este nouă deoarece în esență ea reprezintă fenomenul opus celui observat de Oersted și de aceea el putea fi

ATENȚIUNE: Tăiați pagina după linia/punctată. Îndoiți apoi de-a latul, cu cuțitoarea în afară, apoi de-a lungul și din nou de-a latul, în așa fel încît să se formeze un volum potrivit pentru citire.

8

avea de descoperit multe lucruri noi și interesante și se cuvine să amintim cuvintele lui Hamlet: „Există pe lume, prietene Horațio, multe lucruri la care nu visează nici înțelepții noștri”. Așa a fost cu 300 de ani în urmă, așa este și azi, așa va fi mereu. În esență, aici este vorba de fapt despre continua evoluție dialectică a cunoașterii naturii de către om.

Cele mai importante probleme ale viitorului apropiat

Pe lângă descoperirea de fenomene naturale noi, pe care nu le putem prevedea, eforturile oamenilor de știință vor fi întotdeauna îndreptate spre aprofundarea fenomenelor naturale descoperite, spre soluționarea problemelor metodice și de aplicație. Pentru a afla direcțiile celor mai principale lucrări științifice, în viitorul apropiat, e necesar să stabilim care domenii ale științelor naturii sînt mai strîns legate de cerințele vitale cele mai actuale.

Sînt îndeobște cunoscute problemele mai importante și mai interesante care se pun azi în fața științei, așa că nu voi insista asupra lor. Prima este cucerirea spațiului cosmic. Pentru atingerea acestui țel, pasul principal a fost făcut. Omul s-a smuls din cîmpul gravitațional al Pămîntului; problema principală a viitorului constă în a folosi energia nucleară ca forță motoare a navelor cosmice. Ce rezultate practice promite soluționarea acestei probleme? Crește posibilitatea populării altor planete.

16

9

Aceasta, este, firește, o problemă de domeniul viitorului foarte îndepărtat. Deocamdată oamenii trăiesc destul de confortabil și pe Pămînt. Dar ceea ce e frumos și fascinant atunci cînd pătrunzi în domenii noi, încă neexplorate, este tocmai faptul că nu poți să prevezi ce anume vei găsi acolo. Întreaga experiență istorică acumulată demonstrează invariabil că pătrunderea în domenii noi oferă întotdeauna și posibilități noi de îmbogățire a culturii umane. Neîndoielnic, așa se va întimpla și în cazul de față.

Menționăm că și astăzi există posibilități practice de a folosi rachetele cosmice: este vorba de eliminarea deșeurilor radioactive și a reziduurilor provenite de la reactoarele atomice. S-a arătat de nenumărate ori că, în viitorul apropiat, va începe să se acumuleze o cantitate afît de mare de deșeurii radioactive de la instalațiile energetice atomice, încît depozitarea lor va deveni dificilă și primejdioasă. Mulți socotesc chiar că aceasta va fi principala piedică în calea dezvoltării pe scară mare a tehnicii atomice. Dacă am expedia prin rachete reziduurile radioactive în spațiul cosmic, ele nu ar mai prezenta nici un pericol pentru omnire și probabil nu ar necesita nici cheltuieli prea mari. Aceasta ar fi o soluție a problemei.

Una din problemele mereu actuale ale prezentului și viitorului este obținerea energiei electrice cu mijloace ieftine.

Principala soluție posibilă a acestei probleme o oferă reacția termonucleară dirijată. Iată sarcina cea mai importantă a fizicii moderne. Îndeplinirea ei va

duce la soluționarea acestui probleme. Deci ea ține în fața de domeniul viitorului.

Dar deocamdată nu s-au conturat nici căile care pot atînci cînd am studiat lumea neînsușită. Caracteristici noi ale naturii materiei, care ne-au scă-

Dacă se va realiza acest lucru, se vor descoperi că să permită descrierea cantitativă a acestor legi. Sarcina științei constă în a descoperi aceste legi ale autoreproducției și a găsi acei parametri care oarecare.

condițiile amplasării lor reciproce într-o ordine mare. La fel și alte caracteristici încă necunoscute ale interacțiunii atomilor se pot manifesta numai în condițiile de existență gravitațională și electrică ale atomilor; ea se manifestă în natură numai în mase gravitaționale. De existența gravitației nu se ține seama în descrierea interacțiunilor cuantice și electrice ale particulelor elementare începe să acționeze între ele acea forță de atracție pe care o numim mări de particule elementare încep să acumuleze. Se știe că numai în condițiile unor acumulări dovedite ca această posibilitate nu este exclusă. poate trece neobservată. Dar iată un exemplu care atom și în moleculele simple, această caracteristică autoreproducției din natura vie. Fără îndoială, n-ar putea să apară o caracteristică nouă, analogă lung de atomi, care alătură după anumite legi, cucerii elementare. Căminii de știință nu dispun de date, care să nege, că într-un lant suficient de noi forte din natură, care deocamdată sînt necu-

Înțelegerea deplină a complicațiilor și originalităților proceselor biologice va aduce înaintea noastră fete noi despre natura neînțeleasă. De aceea, toate pe care biologia o exercită asupra dezvoltării intens studiate este o marțurie a acestei influențe binefacătoare. Din exemplul structurilor polimerilor naturali rezultă că natura este un mai priceput „inginer constructor” decât omul și că deocamdată avem ce învăța de la ea. Trebuie menționat că, în unele probleme, oamenii de știință au întrecut natura creștând procese care în natură nu au loc. Astfel reacția în lanț a uraniului, folosită pentru obținerea energiei nucleare, nu are loc în condiții naturale. Putem afirma cu convingere că, în viitorul apropiat, rezolvarea problemelor biologice de mare însemnătate va fi condiționată de evoluția așanunțurilor. Probleme complexe, la a căror soluționare vor participa nu numai biologi, ci și fizicieni, chimiști și chiar matematicieni.

Una din problemele complexe care mai împiedică și mai interesantă din domeniul biologiei, este genetică. Sînt bine cunoscute succesele uriașe obținute în ultimii ani în genetică. Pe lângă ce au înțeles să realizeze mutații artificiale, oamenii de știință au început să înțeleagă și esența lor fizică. Acest lucru a devenit posibil mulțumită definirii structurii cromozomilor, descrierii codului în care

Viitorul științelor biologice

13

12

însemnătate numai în domeniul energeticii formelor mici.

Niciodată nu trebuie să pierdem din vedere o problemă importantă a energeticii: transformarea directă a energiei chimice în energie mecanică. În acest domeniu, oamenii au rămas mult în urma naturii. Deocamdată motorul muscular este cel mai răspîndit tip de motor. Dacă am lua cantitatea de energie mecanică produsă de mușchii tuturor animalelor, ea va fi de cîteva ori mai mare decît energia tuturor motoarelor termice create de om. Afară de aceasta, motorul muscular funcționează cu un randament foarte mare, mai mare decît motoarele, turbinele și alte instalații termice. Dar lucrul cel mai surprinzător este că, nici pînă azi, oamenii de știință nu cunosc în ce constă esența procesului muscular. Există nenumărate ipoteze, dar atîta timp cît savanții nu vor reuși să reproducă pe cale artificială procesul de contracție a fibrei musculare, nu vom putea considera că el este cunoscut. Firește studiarea mecanismului contracției musculare va constitui o problemă centrală a cercetărilor științifice viitoare. La această activitate, vor participa fizicienii, chimiștii și biologii. Care este probabilitatea reușitei în anii următori? Problema va putea fi considerată soluționată abia atunci cînd vom reuși să reproducem contracția reversibilă a unei fibre sintetice sub influența modificărilor din mediul înconjurător, adică atunci cînd vom izbuti să obținem un model al proceselor musculare.

prevăzut încă de atunci. Lucrările lui Oersted și Faraday au dus la descoperirea legii lui Lenz, la obținerea de către Maxwell a ecuațiilor care îi poartă numele și la o serie de alte concluzii fundamentale. Dar toate acestea au rezultat din prelucrarea descoperirii fundamentale făcută de Oersted, care ar fi fost absolut imposibil de prevăzut pe baze teoretice.

Efectul fotoelectric extern descoperit în 1887 de Hertz (întrește pe Hertz îl prețuim mai mult pentru descoperirea undelor electro-magnetice) ar fi fost și imposibil de prevăzut teoretic. La treizeci de ani după aceea, pe baza studiului efectului fotoelectric, Einstein a tras o serie de concluzii care determina natura cuantică a fenomenelor electrodinamice. Principiul nedeterminării și teoria cuantică au fost condiționale de descoperirea fotoelectrică și toate predicțiile științifice ale acestui fenomen reprezintă doar o nuanță metodică continuă.

Putem aminti apoi de descoperirea de către Becquerel, în 1896, a radioactivității, care, de asemenea, n-ar fi putut fi prevăzută pe baza teoriilor existente atunci și care a pus bazele fizicii nucleare. De asemenea descoperirea de către Thomson a electronului poate fi privită și ea ca un fenomen nou care sta la temelieia electronicii moderne. La fel, experiența lui Michelson și Morley, intructă a avut un rezultat ce nu putea fi prevăzut teoretic. Nici descoperirea de către Hess, în 1919, a razelor cosmice nu ar fi putut fi anticipată. Cred că trebuie relevată ca o descoperire nouă și înșurubarea uraniului realizată de Meitner și Hahn.

4

5

Sînt oare posibile asemenea descoperiri și în viitor? Mai există în natură fenomene fundamentale noi care așteaptă să fie descoperite?

Dacă am desena o curbă, avînd pe axa orizontală timpul, iar pe cea verticală numărul descoperirilor, am constata că această curbă nu are de loc tendința să scadă la zero. De aceea, este sigur că, în viitorul apropiat, vom fi martori ai unor descoperiri cel puțin tot atît de importante și de „noi” ca cele enumerate. De obicei, oamenii înclină să creadă că știu despre natură tot ce se poate ști. Așa a fost dintotdeauna. E de ajuns să parcurgem lucrări ale unor contemporani cu Newton, pentru a vedea că și atunci mulți socoteau că, odată cu descoperirea legilor clasice ale mecanicii, s-a încheiat procesul de cunoaștere a naturii moarte. Să nu comitem și pe viitor aceeași eroare — de a considera că de acum înainte nu se vor mai înregistra descoperiri noi.

Mă veți întreba, probabil, ce fel de descoperiri vor fi acestea? Dacă aș putea să le prevăd, ele nu ar mai fi neașteptate și „noi”. Vreau, totuși, să dau un exemplu: am avut o dată impresia că aș fi putut face o descoperire. O și aveam parcă în față, dar nu am încercat s-o înfăptuiesc. Iată despre ce e vorba.

În anii 1930-1940 am realizat cîmpuri magnetice foarte puternice, de zece ori mai puternice decît cele obținute pînă la mine. Unii oameni de știință m-au sfătuit să fac experiențe pentru a studia influența pe care un cîmp magnetic puternic o exercită asupra vitezei luminii. Cel mai insistent a fost

In ajunul marii întreceri a fotbaliștilor lumii

Cîteva zile ne mai despart de data cînd, în patru orașe din Chile, arbitrii vor fluiera începutul primelor meciuri din turneul final al campionatului mondial de fotbal.

La ora cînd aceste rînduri văd lumina tiparului, toate echipele participante au sosit în cea... mai lungă țară din lume. Se apropie de sfîrșit perioada de aclimatizare (mai ales obișnuirea cu nouul orar), sînt stabilite schemele tactice și formațiile. Cititorii doresc, desigur, o expunere a „raportului de forțe” din actuala ediție a întrecerii, vor să cunoască șansele echipelor. Să încercăm...

Se știe că în Suedia; cu patru ani în urmă brazilienii au obținut cîștig de cauză. Dar, în 1962, lucrurile stau altfel. De data aceasta, principala reprezentantă a fotbalului european este formația Uniunii Sovietice, campioană a continentului nostru, echipa care în momentul de față se prezintă în maximum de formă și valoare.

„ceea ce este normal” decide clasamentul.

Grupa a III-a are drept „cap de afiș” pe campioana lumii, Brazilia. Alături de „vrăjitorii fotbalului” vor lupta pentru calificare Spania și Cehoslovacia. Mexicului, firește, nu i se poate acorda nici o șansă.

Anglia, Argentina, Ungaria și Bulgaria alcătuiesc cea de a IV-a grupă. Sînt echipe cu joc masiv, cu apărări sigure și configurația finală a grupei va fi decisă la capătul unor partide de mare uzură. Prin simplă impresie, credem că Anglia și Ungaria au cele mai multe șanse să reziste.

Așa cum arătăm, echipa U.R.S.S. se numără, alături de Brazilia, printre marile favorite. Reprezentativa sovietică dispune de un lot foarte valoros în care experiența unor „ve-

De la dreapta la stînga: Igor Netto, Lev Iașin, Valeri Voronin, Viktor Ponedelnik, Ghivi Cioheli, Alexei Mamikin, Valentin Ivanov, Anatoli Maslennin, Eduard Dubinski, Mihail Meshi și Igor Cislenco.

În amintire mai persistă triumful turneu sud-american, întreprins în toamna trecută și soldat cu trei victorii în trei meciuri: cu Argentina 2-1, cu Chile 1-0, cu Uruguay 2-1. Perioada de pregătire pentru turneul final a fost marcată de asemenea prin victorii obținute în toate meciurile de verificare: Suedia 2-0, reprezentativa orașului Berlin 2-1, Uruguay (la Moscova) 5-0, formația braziliană Gremio 5-1 și 3-0.

Echipa U.R.S.S. joacă în prima grupă (la Arica) avînd ca parteneri formațiile Iugoslaviei, Uruguayului și Columbiei. Calculul hîrtiei indică favorită echipa U.R.S.S., urmînd ca pentru locul II, care asigură calificarea în sferturile de finală, să concureze Uruguayul și Iugoslavia.

În grupa a II-a (Italia, R. F. Germană, Elveția, Chile), primele două echipe trebuie în mod normal să se calibreze. Dar, în fotbal, nu totdeauna

terani” ca Iașin (supranumit „leul” și „portarul minune”), Netto, Maslennin, se îmbină cu impetuoșitatea tînerilor Ivanov, Meshi, Ponedelnik, Metreveli, Cislenco.

Jocul echipei U.R.S.S. este caracterizat de o apărare elastică (dar solidă) și de un atac foarte tehnic, care dispune de două extreme cu viteză amețitoare (Metreveli și Meshi). Coordonatorul acțiunilor ofensive este Ivanov, un tehnician de mare clasă, secundat de Ponedelnik, centru atacant ideal, puternic și pătrunzător.

Așadar, marea întrecere începe. Semnul de întrebare aflat în locul pe care vom scrie numele echipei campioane va căpața în curînd dezlegarea. Iubitorii fotbalului din Uniunea Sovietică speră să vadă acolo cele patru inițiale dragi: U.R.S.S. Iar cei din țara noastră le urează din toată inima: SUCCES!

V. Chiose

Cereți pretutindeni
STOFELE DE CALITATE
LIBERTATEA
SIBIU

Bogat și variat
sortiment de
desene și culori

I.I.S.

*O masă
consistentă
și hrănitoare*
puteți prepara
din gama variată de

PASTE FAINOASE

★ macaroane,
spaghete,
tăitei, fidea
și mărunțișuri

SE PREPARA USOR SI REPEDE ÎN ORICE GOSPODĂRIE

*Sănătate și
bună dispoziție:*

**ape minerale
naturale**

Se găsesc de vânzare
la centrele de cură, cooperative
alimentare și restaurante.

Un pahar de apă minerală, un izvor de sănătate

PENTRU COPIII DE TOATE VÎRSTELE !

Cadouri frumoase și utile :

CONFECȚII
TRICOTAJE
ÎNCĂLĂȚĂMINTE
ARTICOLE DE
PLAJE ȘI SPORT
DULCIURI
JUCĂRII
INSTRUMENTE
MUZICALE

DECADA CADOURILOR PENTRU COPII

23 MAI — 1 Iunie

CONSUMAȚI PRODUSELE LACTATE
SIBIANA
DE CALITATE SUPERIOARĂ

unt sport EXTRA

TARTINA

MIXA

Victoria

Poiana

GREMA BUCEGI

unt

CIBID

M.I.A. SIBIU

SERI NEWYORKEZE

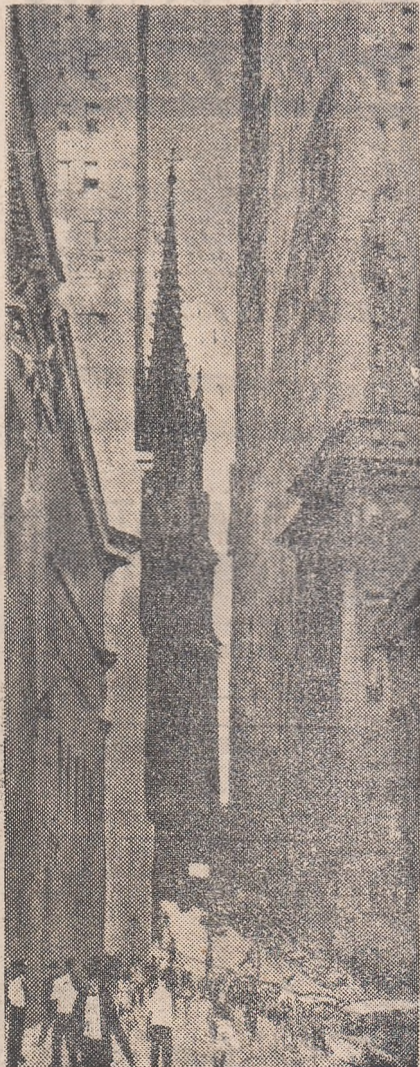
Când începe primăvara la New York?

Se spune că în noaptea când se stinge lumina de pe acoperișul lui Empire State Building, colosul cu 102 etaje. Lumina lui atrage păsările oboșite. Orbite de fasciculele puternice de lumină ale farului, ele se izbesc în cîrduri de colosul de piatră al zgîrie-norului. Noaptea, puful lor înșingherat cade pe acoperișurile mașinilor, pe copacii de un verde crud și pe șepcile polițiștilor.

Negrii din Harlem obișnuiesc să spună că primăvara începe în dimineața când pictorii locali își expun tablourile pe trotuar, în fața atelierelor. Pinzele înfățișează scene biblice: Adam și Eva, Hristos, fecioara Maria și apostolii — cu toții negri. Numai într-un singur tablou sînt și albi, care răstignesc pe cruce un negru puternic, cu fața chinată de durere.

Copiii socotesc că primăvara începe în seara cînd sub cupola lui Madison Square Garden încep reprezentațiile de circ. În fiecare an, înainte de deschiderea stagiunii, din menajeria circului scapă cite un animal. Anul trecut a fugit o girafă tină. După ce a alergat o bucată de vreme pe trotuar, și-a vîrît gîtul pe fereastra unei cafenele și a smuls șapca albă de pe capul unui marinar beat. Acum citiva ani a scăpat un leu. Mergînd cu capul în jos și strănutînd din cauza mirosului de benzină, s-a apucat să miroase o conductă de apă după care s-a culcat lângă un chioșc de ziare. O întreagă armată de fotoreporteri, călcînd leul pe coadă, fotografia trecătorii înnebuniți de groază. Curajoșii reporteri știau că leul era bătrîn, lipsit de puteri și orb și făceau toate acestea pentru reclamă.

Chiar din prima seară caldă, pe Broadway își face apariția un predicator. Oamenii îl cunosc de treizeci de ani. Sprijinindu-se de bățul unui steag cu stelute și dungi, el stă dedesubtul unei reclame de film colorată în roșu aprins: „Gangsterul John este un ciine turbat”. De gîtul predi-

Wall-Street

Desen de O. Vereiski

catorului atîrnă o tăbliță pe care scrie: „Salvarea de păcate stă în vîrsările de sînge”. De la o fereastră cineva aruncă în el cu apă. „Ticăloșilor, o să vă ardă focul Gheenei”, strigă înturciat predicatorul.

Proprietarul unui magazin de aparate de radio dă drumul difuzorului instalat în stradă și deasupra Broadwayului se revarsă acordurile melodiei „Serile în împrejurimile Moscovei”, astăzi cel mai popular disc din America, intitulat aici misterios „Miezul nopții la Moscova”.

Un polițist uriaș se apropie de un grup de tineri și-i împinge cu bastonul de cauciuc într-un gang. Le ordonă să ridice mințile și să se întoarcă cu fața la perete. Apoi, începe să le scoată din buzunare pumnale bine lucrate, boxuri, bile de metal etc. O măsură de precauție binevenită. Se apropie anotimpul cînd pe pagini întregi de ziare vor apărea titluri cu litere de o șchioapă despre dezmățul tineretului, despre orgiile făcute noaptea în parcuri (unde odată cu căderea întinericului nu cutează să mai intre nici un newyorkez).

Singurătate...

Visul oricărui american care locuiește în provincie este să viziteze măcar o singură dată în viață New Yorkul, să se oprească o clipă pe podul Brooklyn, să străbată „marea cale albă”, cum i se spune aici Broadwayului. Despre New York s-au scris sute de cărți. Au fost studiate toate obiceiurile locuitorului de mijloc al acestui oraș. Se știe cite tone de coca-cola bea pe an, cîți dolari cheltuiește pe gumă de mestecat și s-a stabilit chiar că clipește de douăzeci și opt de ori pe minut cînd este liniștit și de patruzeci cînd e nervos. S-ar părea că statistica știe totul.

Dar nimeni n-a putut stabili cît e de adînc sentimentul de singurătate al newyorkezelui. Chiar și statistica americană se arată nepulnicioasă în fața acestui fenomen social caracteristic uriașului oraș capitalist. Un singur lucru poate spune ea: în primele zile de primăvară crește brusc numărul sinuciderilor și poliția își întărește paza pe podul Washington, de peste riul Hudson.

Bazîndu-se pe datele unor investigații întreprinse timp de zece ani de oamenii de știință americani, statistica anunță oficial că numai anul din cinci locuitorii ai New Yorkului poate fi socotit perfect sănătos din punct de vedere psihic.

Oamenii de știință afirmă că vinovat de această situație tristă este modul de viață. Multor newyorkezi nu le dă pace gîndul bătrîneții care se apropie. Alții se tem să nu rămînă fără lucru. O altă categorie tremură pentru viitorul copiilor lor. Sînt unii pe care-i îngrijorează inevitabilitatea imaginată a unui război, iar pe alții îi preocupă banii și numai banii.

„Singurătatea, dispariția treptată a sentimentului cotului, lipsa de prieteni, iată una din bolile grave ale newyorkezelor — arată psihiatrul Coonlyz. Singurătatea stinge zîmbetul de pe buze, sapă pe față înainte de vreme cute adînci. Viața este de așa natură încît omul se simte singur, chiar și în mijlocul unei mulțimi”.

„Democrație” și „justiție”

New Yorkul este plin de bătrîni singuri legați de societate numai prin necesitatea de a trăi într-un oraș, de a merge pe anumite străzi, de a respira același aer. Alte legături nu există. Sînt oameni foarte bătrîni, care și-au trăit traiul și au fost aruncați peste bord ca niște lămîi stoarse! Și cînd mor în camerele lor pustii și reci, de multe ori poliția nu le poate stabili identitatea.

În apropierea New Yorkului, este o insulă pustie care se numește Heart, ceea ce înseamnă inimă. Aici se află închisoarea orașului și un cimitir mare, în care sînt înmormîntați oameni fără nume. De două ori pe săptămînă vine din oraș un bac care

aduce aproape două sute de sicrie bătute în cuie. Deținuții coboară sicriile într-un șanț adînc, le acoperă cu pămînt și pun deasupra o piatră funerară fără nume și dată. Mister Ambrose, administratorul cimitirului, ne-a spus că prima piatră a fost pusă pe insulă acum mai bine de o sută de ani. De atunci au fost înmormîntați aici aproape un milion de oameni anonimi.

Într-o seară a avut loc procesul intentat participanților la demonstrația împotriva reluării de către S.U.A. a experiențelor nucleare în atmosferă. Ei au fost învinuiți de „tulburarea ordinii”.

Răspunde la interogatoriu un vizitator de la librăria „Night”.

— Ne judecați pentru că vrem pace, arată el, dar ar trebui să judecați poliția care i-a lovit pe demonstrații. Polițiștii m-au trînit jos și apoi, apucîndu-mă ca pe un sac, m-au aruncat într-un camion.

De masă se apropie, schiopătînd, o femeie albă ca varul. Este Patricia Genarro, casnică din orașul Paterson. Împreună cu alte femei, venise la New York pentru a protesta împotriva experiențelor americane cu arma nucleară.

— Am luat parte la demonstrație

sticlă, care au văzut multe în viața lor, sînt impresionați cînd văd feme gravide cu placarde în mînă: „No care dăm lumii viață, îi blestemăm pe cei ce aduc moarte generației care nu s-a născut încă!” Niște femei mai în vîrstă sprijină de gheretă un panou pe care scrie: „Am adus pe lume copii ca să-i ucidă atomul?”

Coloane zgomotoase de tineri împiedică circulația ore întregi, scoțîndu-i din fire pe polițiști.

Se pare că astăzi toată America stă cu neliniște și nădejde la o mare răsplată.

La sfîrșitul unei zile de muncă, la Misiunea sovietică de pe lângă Organizația Națiunilor Unite s-au prezentat cincizeci și nouă de elevi și profesori din statul Delaware.

— Am venit aici, ne-au spus ei, ca să aflăm părerea oamenilor sovietici despre evenimentele internaționale, să vă punem întrebări despre Uniunea Sovietică, despre comunism.

Se părea că discuția n-avea să se mai sfîrșească. Trebuia să-i vezi cu cît interes și atenție ascultau explicațiile și cite întrebări puneau.

— O femeie poate să fie deputat în parlamentul sovietic? a întrebat o fată.

— E adevărat că guvernul ia copii

Americanii protestează împotriva cursei înarmărilor

pentru copiii mei, declară ea. Un polițist călare m-a înșfăcat de guler și a dat drumul calului în galop. Și așa m-a tîrît multă vreme.

Operatorul Gottlieb arată, în calitate de martor, un film înfățișînd represiunile sălbatice ale polițiștilor împotriva demonstrațiilor.

Iar auzutul Richard Ball declară:

— Din pricina unei lovituri mi-am pierdut cunoștința. Dar și după asta au continuat să mă lovească cu bastoanele de cauciuc și cu picioarele. Ce să spun, halal democrație, halal libertate!

Judecătorul lovește cu ciocanul în masă și anunță:

— Ședința se amîna pe mâine.

Marea răsplată a Americii

Piața Times Square este numită „Marea răsplată a Americii”. Pe lângă diverse puncte de atracție aici se află o mică cabină de sticlă pe care scrie: „Centru de recrutare a voluntarilor în armată, flota și aviația S.U.A.”. Înăuntru, trei sergenți, plictisiți din pricina inactivității, joacă domino sau dormitează cu picioarele pe masă. N-au ce face, pentru că nu se prezintă nici un voluntar.

Dar în ultimele săptămîni, în fața gheretei se adună mereu multă lume. În fiecare seară vin aici femei cu copii în brațe, cu cărucioare sau care duc în mînă portretele copiilor și nepoților lor. De paltonașele copiilor sînt prinse foi de hîrtie, pe care scrie cu litere stîngace: „Domnule președinte, vreau să trăiesc! Încetați experiențele nucleare!”

Chiar și sergenții din ghereta de

de la părinți și-i educă în tabere speciale?

— E adevărat?... E adevărat?...

Și, în sfîrșit, ultima întrebare:

— Cine poate să fie membru al Partidului Comunist? Ce condiții trebuie să îndeplinească cei care intră în partid?

Un colaborator al Misiunii le-a vorbit despre obligațiile și drepturile membrului de partid și le-a arătat Statutul P.C.U.S.

— Puteți să-mi dăruți această carte? a întrebat un tînăr.

— Și mie! Și mie!, s-au întins citeva mîini.

...Visul oricărui american care locuiește în provincie este să viziteze măcar o singură dată în viață New Yorkul, să se oprească o clipă pe podul Brooklyn, cîntat de poeți, să străbată Broadwayul. În zilele noastre, oamenii care vin la New York din alte orașe ale Americii caută în cărțile de telefon și adresa Misiunii sovietice pe lângă O.N.U. Nimeni nu-i cheamă aici, ci vin de bună voie, vin în grupuri, cu familia sau singuri. Ei pun aceleași întrebări pe care le-au pus cei cincizeci și nouă de tineri și tînere din statul Delaware, ei vor să afle adevărul. Și, la despărțire, fiecare dintre ei întreabă:

— Nu puteți să-mi dăruți ca amintire Programul partidului dumneavoastră?

S. Strelnikov